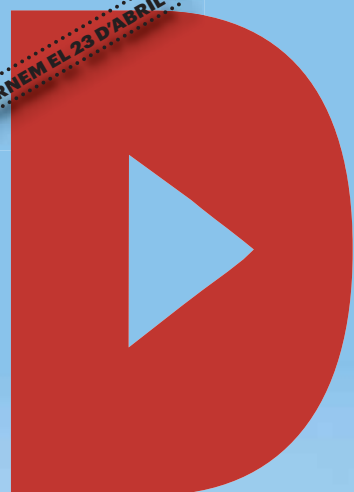

TORNEM EL 23 D'ABRIL

Directa

setmanari de comunicació

Núm 357 9 d'abril de 2014 1,70 €

Catalunya Nord: zona oblidada

Radiografia de la regió septentrional
dels Països Catalans, deixada de
banda per l'Estat francès i per
part del catalanisme polític

PÀGINES 2-4

8-9

Entitats i Ajuntaments es mobilitzen contra l'**abocador a la pedrera Berta** de Collserola

A fons

El delictes de ser pobre: un retrat de la **gestió neoliberal de la misèria** a casa nostra

14-15

Tailàndia alimenta el sector pesquer a través de l'explotació laboral i el tràfic de persones

18

L'aventura de les **sales rebels**: els desafiaments del sector de l'exhibició cinematogràfica

ESTIRANT DEL FIL

La Catalunya Nord, l'únic territori dels Països Catalans gestionat per l'Estat francès des de 1659, té una realitat política, econòmica i lingüística diferenciada de la resta de territoris. Oblidada pel jacobinisme francès i deixada de banda per part de la classe política catalana del sud, la Catalunya Nord es troba en una situació econòmica i política preocupant, amb una taxa d'atur rècord i un ascens preocupant de la ultradreta. Alhora, reconstrueix ponts amb el sud i recupera l'ús del català. Ens hi acostem per intentar treure l'entrellat d'una realitat complexa.

TERRITORI // L'ESTAT FRANCÈS RELEGA LA ZONA A LA POBRESA, MENTRE CATALUNYA SE'N DISTANCIA POLÍTIICAMENT

La Catalunya Nord: un doble oblit

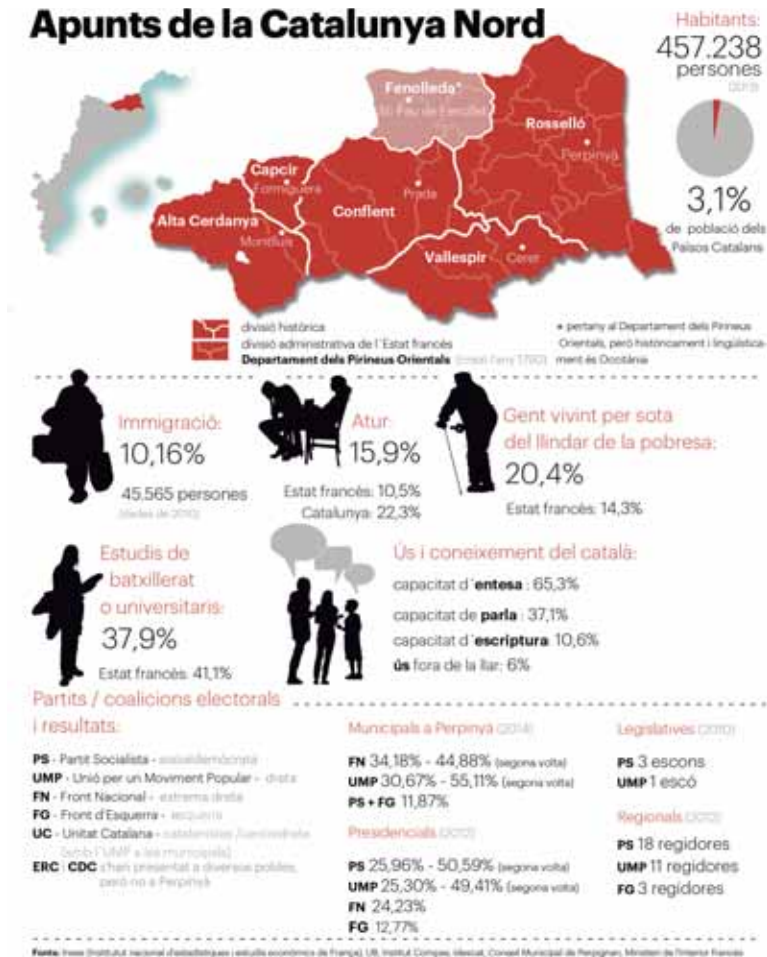
Víctor Yustres
@victoryus3

El set de novembre de 1659, el rei espanyol Felip IV de Castella i III d'Aragó i el monarca francès Lluís XIV van signar el Tractat dels Pirineus i van donar per finalitzada la guerra dels Trenta Anys. Fruit d'aquest pacte, els territoris del comtat del Rosselló i part de la Cerdanya, els que coneixem com la Catalunya Nord, van ser cedits a l'Estat francès. Més de 350 anys després, aquesta frontera administrativa ha tingut un impacte significatiu en la Catalunya Nord, que s'ha convertit en el sud d'un Estat centralista i uniformitzador i en el nord dels Països Catalans, un projecte polític defensat, en la pràctica discursiva, pel catalanisme d'esquerres, però també per CiU. A la pràctica, però, la Catalunya Nord ha estat oblidada i menystinguda per ambdós marcs territorials, especialment el francès.

ALA CUA DE L'ESTAT FRANCÈS

La Catalunya Nord és una zona amb dificultats econòmiques. L'atur arriba al 15,9%, xifra que supera àmpliament la mitjana estatal al conjunt de França, que ja arriba a un històric 10,5%. A la capital, Perpinyà, amb 120.000 habitants, un 32% de la població viu sota el llindar de la pobresa, cosa que la converteix en la cinquena ciutat més pobra de l'Estat francès. També es troba a la cua de les 150 ciutats franceses més grans pel que fa al PIB *per capita* (és la 138a). A més, un de cada dos habitatges d'aquesta ciutat és considerat "indigne" segons un estudi de l'Institut Compas.

La política del govern i les administracions franceses, lluny d'invertir en el territori i modernitzar l'economia per disminuir aquesta pobresa estructural, ha gastat els diners públics en un objectiu diferent: des de fa 50 anys, potencia el desenvolupament del sector turístic a la Costa Brava i la Costa Blava, zones d'estiu habitual de la població francesa. La seva política de desenvolupament econòmic ha estat nociva pel territori, predominantment dedicat a l'agricultura, que s'ha vist afectat greument per l'especulació immobiliària. Sumat a tot això, l'Estat francès ha estat poc respectuós amb l'autonomia dels territoris amb realitats culturals i nacionals diverses a la gala,

també amb la Catalunya Nord. Seguint la seva estructuració centralista, la part nord dels Països Catalans està agrupada al Departament dels Pirineus Orientals (que coincideix amb les comarques nord-catalanes, més la Fenolleda, d'origen occità) dins la regió Llenguadoc-Rosselló, amb capital a Montpellier. Aquesta situació resta marge de maniobra i eines d'incidència directa amb els representants catalanes sobre la realitat econòmica i política nord-catalana.

Tot i això, s'obre una finestra d'esperança: el president francès François Hollande va prometre més descentralització i transferir més competències als departaments i les regions, cosa que podria obrir la porta a la constitució d'una autonomia nord-catalana.

DISTANCIAMENT POLÍTIIC DEL SUD

Però no només l'Estat francès ha abandonat el seu sud en molts sentits. La classe política dels Països Catalans, especialment la

de la comunitat autònoma de Catalunya, ha acceptat *de facto* les fronteres administratives i, progressivament, ha deixat de banda la reivindicació política del seu nord.

En l'àmbit institucional, Convergència Democràtica de Catalunya (CDC) -unida als grans partits francesos, el PS i la UMP- ha tingut un paper rellevant en la política local nord-catalana dels darrers anys i ha aconseguit nou alcaldies i una vintena de càrrecs electes a les darreres eleccions. Durant anys, CDC i el govern català han invertit en la promoció de la llengua i el finançament de les escoles Bressola. El darrer any, però, el partit d'Artur Mas ha rebaixat el seu activisme a la Catalunya Nord per afavorir una millora de la relació diplomàtica i econòmica amb París en benefici del procés sobiranista a Catalunya. Tot i que CiU ho ha negat, el cert és que hi ha hagut indicis d'aquest canvi envers les relacions polítiques amb la Catalunya Nord. Diversos diaris catalans van denunciar la manca d'activitat i d'eficàcia de la Casa de la Generalitat a Perpinyà, que, des de les eleccions autonòmiques de 2012, no està fent un treball efectiu per enfortir les relacions nord-sud i està adoptant dinàmiques internes clientelistes. Un altre punt que demostra el distanciament formal entre la Catalunya Nord i la del sud és l'àmbit mediàtic. Els mitjans de comunicació de Catalunya, històricament, no han informat gaire sobre la realitat política de les comarques nord-catalanes. TV3, però, mantenia

La classe política dels Països Catalans ha deixat de banda la reivindicació política del seu nord

operativa la delegació a Perpinyà. El 2013, la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals va decidir tancar la delegació com una de les primeres mesures de les retallades de pressupost. Segons el corresponsal de TV3 a Perpinyà, Pere Codonyan, el tancament es va viure com "un sentiment d'abandó i traïció molt fort" i una incoherència en l'estratègia de defensa de la llengua i la cultura catalanes que ha impulsat el govern català al Rosselló.

Tot i que les institucions catalanes marquen distàncies políticament amb la Catalunya Nord, el territori continua enfortint els llaços més amb el sud que amb París. L'augment de les relacions econòmiques gràcies a l'arribada del TGV Barcelona-Perpinyà i l'increment de la demanda educativa en català han estat factors que han fet que es reconstrueixin ponts amb Catalunya. La consciència de ser el nord del país encara no està arrelada, però cada vegada hi ha més persones que veuen poques sortides en un model d'Estat que les relega a continuar sent un sud oblidat. ◀

ESTIRANT DEL FIL

3,1%

Percentatge de població dels Països Catalans que viu a la Catalunya Nord

15,9%

Percentatge de població aturada a les comarques nord-catalanes

37,1%

Percentatge de persones que saben parlar el català a la Catalunya Nord

La frontera de la Catalunya Nord: muralla o pont?

Directa Perpinyà

@malaherba_

Si es defineix el territori més septentrional dels Països Catalans com a *oblidat*, la primera pista d'aquesta marginació pot ser la frontera entre els estats espanyol i francès i un vector de realitats diferents (socials, econòmiques, lingüístiques, militants, etc.).

Si la catalanitat vista com una identitat local no sembla ser gens tabú a la Catalunya Nord, quan es tradueix per una implicació militant, les coses canvien. Aquest límit és el del catalanisme, considerat com una mena de popurri on hi caben uns quants conceptes. Ens concentrarem sobre la seva expressió política, subratllant que al Nord habi-

tualment són assemblees locals d'altres col·lectius del Sud, i per aquesta raó també, les col·laboracions transfrontereres són freqüents.

A les últimes municipals de Perpinyà (tot i que les eleccions no semblen ser l'espai privilegiat per aquesta militància), el cap de llista de Joves Compromesos (3%) era afiliat a CDC, Clotilde Ripoull (el quart millor resultat, amb 9,4%) n'és una antiga militant i, a la llista del batlle reelegit, hi trobem dos militants d'Unitat Catalana. El tema electoral és interessant quan mira amb una lògica nacional, ja que les agendes polítiques no són les mateixes a banda i banda de l'Albera, així com algunes campanyes dites *nacionals* que no tenen sentit a l'Estat francès.

Aquesta frontera no s'ha de veure únicament com una muralla intransita-

ble. La mateixa militància catalanista de banda i banda ho demostra. Però ara, altres organismes, sindicats i partits

Manifestació a Perpinyà el 7 novembre de 2011 / JORDI GABARRÓ LLOP

polítics també comencen a girar-se cap a les seves veïnes meridionals (declaració comuna de l'NPA local i Revolta Global-Esquerra Anticapitalista, accions contra la prostitució i la MAT, etc.).

A la Catalunya Nord, potser més que als altres territoris, la divisió estatal també té una dimensió militant i la frontera apareix com un objecte de lluita. El millor exemple és, segurament, la manifestació del 7 de novembre (que, des de fa uns anys, coincideix amb la fi del Correlleu) i el lema *Esborrem el Tractat dels Pirineus*. La relació amb la frontera és doble: d'una banda, es lluita per esborrar la separació administrativa dels dos territoris i, d'altra, el combat militant vol crear-ne de noves, les d'un Estat català on el nord no estaria més aïllat de la resta dels Països Catalans. ◀

La capital dels 'pieds-noirs'

Bertran Cazorla

@bcr_

El partit ultradretà Front Nacional va irrompre a l'Assemblea Nacional francesa per primera vegada el 1986, amb 35 escons. Un d'ells va ser escollit al departament de la Catalunya Nord, els Pirineus Orientals: Pierre Sergeant, exmilitar a la Indoxina i Algèria, excolpista de l'OAS (Organisation de l'Armée Secrète) i condemnat a mort dos cops en absència. El 1995, l'alcaldable del FN Jean-Louis de Noell ja va passar a la segona volta de les eleccions municipals, després de superar el 32,72% a la primera. La forta presència de la ultradreta a Perpinyà, doncs, és quelcom més que un fenomen passatger o un efecte contingent d'una crisi econòmica passatgera. "Des de les municipals de 1989, Perpinyà es considera una ciutat on pot guanyar l'extrema dreta", alertava Dominique Sistach, professor de la Universitat de Perpinyà, a l'edició de l'any passat de l'anyuari *Societat Catalana*, de la filial de sociologia de l'Institut d'Estudis Catalans.

Aquest temor mai no ha estat tan a prop d'esdevenir realitat com durant la primera volta de les darreres eleccions municipals: la va guanyar el candidat frontista Louis Aliot, amb 12.949 vots, un 34,19% dels sufragis emesos, per davant del 30,67% que va obtenir Jean-Marc Pujol (de la UMP) i l'11,87% del

tercer dels nou candidats que hi concorrien, Jacques Cresta, representant al PS i al Front de Gauche (Front d'Esquerra). Va ser el primer damnificat per la victòria d'Aliot: a la segona volta, Cresta es va retirar per garantir l'elecció del candidat conservador, Pujol, en lloc de l'ultradretà Aliot. I així va ser: el 30 de març, Pujol va revalidar el seu càrrec d'alcaldable a la segona volta, amb un

55,11%. Però Aliot va aconseguir un 44,89% dels vots i va vèncer en algunes zones de la ciutat. Així doncs, durant aquesta legislatura, per primera vegada, l'esquerra no serà present al consistori de la capital de la Catalunya Nord.

Més enllà de la crisi o de la situació política conjuntural, Perpinyà viu una realitat demogràfica i política que fa que l'arrela-

Louis Aliot, vicepresident del FN, durant un acte el maig de 2012 / BLANDINE LE CAIN

ment del FN sigui estructural. Pel que fa a la població, la capital catalana més septentrional és, des dels anys seixanta, un dels centres francesos més grans de *pieds-noirs*, els colons algerians que van tornar a la metròpoli després de la independència d'Algèria. Es tracta d'una comunitat molt diversa, però on, tradicionalment, el FN té més pes electoral que a la resta del país. Sergent era exoficial a Algèria i Aliot també es vanta del seu origen *pied-noir*. Durant la darrera legislatura, Pujol ha fet la gara-gara als *pieds-noirs* més recalçitrants, per exemple, facilitant l'obertura d'un Centre de Documentació dels Francesos a Algèria a la ciutat, entitat que, al seu espai museístic, rehabilita obertament el colonialisme.

D'altra banda, fa mig segle que la política perpinyanenca ha estat monopolitzada per l'*alduyisme*. Jean-Marc Pujol va ser designat a dit el 2009 -sense passar per les urnes- pel seu predecessor Jean-Paul Alduy, alcalde des de 1993 i successor del seu pare, Paul Alduy. Un poder familiar que posa les coses fàcils a aquelles forces, com el populista FN, que basen gran part del seu missatge en la denúncia de la *casta* política.

El FN, conscient d'aquest context propici, ha sabut mostrar la seva cara més disfressada, realçada per Marine Le Pen: la del polític amb corbata, distanciat del discurs neofeixista més evident. Aliot, company de la líder i vicepresident de la formació, és un home fort d'aquest FN disfressat de moderació. ◀

La recuperació de la llengua a les comarques nord-catalanes

Un 62% de les famílies volen que la seva mainada aprengui català, però la xarxa pública només permet que hi accedeixin un 2%.

Directa Perpinyà

@malaherba_

A la Catalunya Nord, la llengua catalana es troba en una situació complexa i paradoxal a inicis del segle XXI. El català pateix un procés avançat de substitució lingüística que el col·loca en una de les situacions més greus dels Països Catalans. El problema, a la Catalunya Nord, no és la manca de coneixement de la llengua, que és més elevat del que es pot pensar, sinó el seu ús social.

La política lingüística de l'Estat francès ha estat la causa de la reducció evident i progressiva de l'espai de totes les llengües presents a l'Estat, tret del francès. Amb una política forçada d'assimilació, la francesització de la Catalunya Nord -com ha passat amb tots els altres pobles de l'Estat- s'ha produït, en part, gràcies a la instauració de la llengua francesa al conjunt de les institucions: educació, església, administració, política, justícia, mitjans de comunicació, cultura i totes les formes d'activitats socials i econòmiques. Així doncs, el francès s'ha anat imposant a poc a poc a la vida diària.

El problema no és la manca de coneixement de la llengua, sinó el seu ús social

L'educació ha estat un dels principals mitjans de despersonalització i colonització del país. S'ha impedit que la població catalana del nord accedís als coneixements dels seus orígens, ja que les escoles mai no han ofert la possibilitat d'aprendre la llengua, la història i la cultura del país. La transmissió de la llengua dels pares i les mares s'atura per estalviar els càstigs i les humiliacions que s'imposen a l'escola a qui no parla francès.

En un context en què l'escola havia esdevingut una eina política de l'Estat francès, l'any 1976 es va crear La Bressola, la primera escola immersiva a la Catalunya Nord, amb l'objectiu de recuperar la llengua catalana. Cinc anys després, però, un sector de La Bressola es va plantejar la qüestió de la continuïtat de l'ensenyament del català. Després de l'escola maternal (per la mainada de 2 a

6 anys) immersiva, no hi havia cap possibilitat que la mainada continués l'ensenyament en català. Per donar un sentit a l'aprenentatge oral dels primers anys i assegurar una instrucció contínua en un termini més llarg, es va crear l'escola Arrels, primera escola de primària en català (forma part de l'associació Arrels, que aplega l'escola i Ràdio Arrels). L'any 1995, l'escola Arrels, inicialment escola associativa, integra l'Éducation Nationale com a escola experimental i esdevé l'única escola immersiva al·legal de l'Estat francès.

L'empenta de les escoles immersives desemboca, l'any 1983, amb el naixement de l'Associació per l'ensenyament del Català (l'APLEC), que avui contracta més de trenta intervingents per a fer classes d'iniciació o de perfeccionament a més de 30 pobles nord-catalans i divuit escoles de Perpinyà (prop de 5.000 alumnes, la meitat de l'ensenyament en català a la Catalunya Nord). L'APLEC també publica una revista infantil, *Mil Dimonis*, que es distribueix a les escoles on s'ensenyava el català. Deu anys des-

prés, s'inicia l'ensenyament bilingüe. Així doncs, s'ofereix la possibilitat de seguir les classes amb paritat horària (50% en francès i 50% en català) a una desena de pobles.

Paral·lelament a la voluntat del govern i la llei Peillon d'"afavorir l'ensenyament de les llengües regionals", l'APLEC s'ha dirigit a la inspecció acadèmica per trobar una solució al cas

L'any 1976 es va crear La Bressola, la primera escola immersiva de la Catalunya Nord

que es viu a la població d'Elna i poder acollir tots els infants que demanen beneficiar-se de l'ensenyament bilingüe en català. Fins ara, l'escola pública d'aquest municipi feia un sorteig cada any per seleccionar l'alumnat que tenia la sort de tenir una plaça a l'ensenyament bilingüe. Un procediment indigne, ja que l'escola pública té l'obligació de garantir la igualtat.

Participants al 'Dictat en català' a Perpinyà el 4 d'abril de 2013 / MAIRIE - PERPINYAN

Les solucions existeixen, només cal voluntat política de l'administració per oferir els mitjans: professorat per les escoles bilingües, millora de l'organització interna dels centres (un mestre, una llengua), places suplementàries... La població nord-catalana (cos ensenyant, pares i mares, associacions) continua pressionant perquè s'obrin més línies bilingües i més escoles immersives públiques i permetre que la mainada pugui seguir un ensenyament públic, de qualitat i en català amb tota normalitat.

La gent de la Catalunya Nord disposa de les eines per dur a terme una recuperació lingüística, amb una potència i un nivell diferent respecte al sud, però real. Si aproximadament un 62% de les famílies desitgen un ensenyament bilingüe per la seva mainada i només s'escolaritzen un 2% de l'alumnat (tenint en compte l'ensenyament bilingüe, la immersió lingüística i la iniciació a la llengua assegurada per l'APLEC), vol dir que encara no es pot afirmar que el català ja no té cap sentit a la Catalunya Nord. ◀

AIXÍ ESTÀ EL PATI

6-7

Josep Anglada i el seu antic partit, Plataforma per Catalunya, continuen dirimint les seves múltiples diferències als tribunals

8-9

Ajuntaments i entitats ecologistes denuncien un projecte d'abocador encobert a la pedrera Berta del Parc Natural de Collserola

TREBALL // LA PLANTILLA DEL SERVEI ACONSEGUEIX LA MAJORIA DE LES SEVES REIVINDICACIONS DESPRÉS DE MÉS D'UN ANY DE LLUITA

Victòria judicial de la plantilla de l'enllumenat públic de Granollers

Rafael Farga i Pellicer

@La_Directa

Les treballadores del servei de manteniment de l'enllumenat públic de la capital del Vallès Oriental estan d'enhorabona, ja que han aconseguit dues resolucions judicials favorables als seus interessos que posen de manifest la seva perseverança. Fa quinze dies, va arribar la notícia que el jutjat social número 1 de Granollers donava la raó a les seccions sindicals de CNT i CGT del servei d'enllumenat: la resolució imposava que les treballadores havien de ser subrogades a la nova empresa concessionària del servei: SECE (Sociedad Española de Construcciones Electricas SA). Segons la sentència, l'empresa haurà d'aplicar un article del conveni que l'obliga a subrogar el personal dels contractes de manteniments públics per a poblacions de més de 50.000 habitants, un article que es va negar a aplicar argumentant que "no tenia aplicació pràctica".

La sentència no és ferma, però és important destacar l'obligatorietat d'executar-la independentment del recurs que es pugui presentar. La plantilla adscrita al servei estava integrada per disset treballadores, quatre de les quals ja van ser contractades per SECE fa uns mesos, tot i que van haver de renunciar a la seva antiguitat i als drets adquirits. Per altra banda, n'hi ha vuit que van ser acomiadades per IMESAPI el mes de novembre amb l'argument que havien perdut el contracte amb l'Ajuntament. Finalment, de les cinc treballadores que encara restaven en plantilla a IMESAPI, algunes havien patit intents de trasllats forçosos per fer que agafessin la baixa voluntària, cosa que no van fer i que el sindicat CNT va recórrer.

La segona notícia va arribar a finals de la setmana passada, quan el mateix jutjat de Granollers va dictar sentència d'acomiadament nul i va obligar a readmetre el delegat de la secció sindical de CNT a IMESAPI SA, l'antiga empresa concessionària del servei.

El jutjat declara "que l'acomiadament vulnera els drets fonamentals a la llibertat sindical i de vaga i és discriminatori en relació a la filiació sindical". L'empresa haurà de reincorporar el treballador immediatament i abonar els salaris de tràmit, a més d'una indemnització de dos mil euros addicionals.

Segons fonts sindicals, "el conflicte ha estat molt llarg i encara no ha acabat; ara, ens hem d'assegurar que tots els treballadors siguin reincorporats a SECE i que no es perdin llocs de treball. No obstant això, podem estar contents, ja que hem aconseguit el que fins ara ningú no creia que aconseguiríem, ni les dues empreses ni l'Ajuntament: hem restituit els llocs de treball que l'Ajuntament va fer perdre en no incloure la subrogació al Plec de Condicions", afirma l'actual delegat de la secció sindical de CNT, Toni Soler

UNA TRANSICIÓ DIFÍCIL

Malgrat la sentència que obliga a la subrogació, IMESAPI i SECE no es posen d'acord. L'empresa IMESAPI, propietat del grup de Florentino Pérez, ha donat de baixa les cinc treballadores que encara mantenia en plantilla amb l'argument que ja havia facilitat tota la documentació necessària per a la subrogació. SECE, per contra, afirma que encara està sol·licitant nova documentació a l'antiga empresa adjudicatària i no ha donat d'alta cap de les treballadores. Una situació que no s'hauria de donar en el cas d'una subrogació, que estableix la continuïtat dels contractes laborals en la successió d'empreses i no permet donar de baixa les treballadores de la Seguretat Social.

Els sindicats afirmen que ja han posat el cas en mans dels serveis jurídics per procedir a l'execució de sentència, però no descarten prendre noves accions si aquesta situació s'estanca. Tot apunta que la transició d'una empresa a l'altra no serà tranquil·la i que la conflictivitat laboral es mantindrà.

Per altra banda, SECE se situa en una situació complicada en la nova contractació de l'enllumenat públic de Granollers.

L'empresa va guanyar el concurs de l'Ajuntament amb l'oferta econòmica més baixa de totes les presentades. Actualment, al servei de Granollers, SECE manté una plantilla de sis persones, una xifra molt inferior a la que hi havia amb l'anterior contracte, si bé és cert que anteriorment també es feia càrrec del servei de manteniment elèctric d'edificis municipals.

A la roda de premsa organitzada pel sindicat CNT fa una setmana, els representants de la plantilla van informar que la responsabilitat final d'aquesta situació recau en l'Ajuntament, que és qui va partir el servei en dos nous plec de condicions diferents. Cal esmentar, però, que, independentment d'això, el mateix plec de condicions del servei de manteniment de l'enllumenat públic té un annex amb el personal adscrit al servei de disset treballadores, que coincideix amb el que IMESAPI ha proporcionat a SECE.

La plantilla d'IMESAPI va protagonitzar una vaga de 36 dies a principi de l'any 2013

A tot això, cal afegir-hi el fet que, recentment, s'ha fet públic que SECE ha rebut una forta sanció de l'administració per competència deslleial després de guanyar el concurs del manteniment de l'enllumenat públic de Canovelles, municipi veí de Granollers. Segons l'expedient emès per l'Autoritat Catalana de la Competència, la sanció ascendeix a 335.000 euros i pot ser recorreguda per la via del contenciós administratiu.

UN CONFLICTE QUE VE DE LLUNY

La plantilla d'IMESAPI a Granollers va protagonitzar una vaga indefinida de 36 dies, entre 2012 i 2013, contra l'ERTO que volia imposar l'empresa i per la continuïtat dels llocs de treball al servei. La vaga, que va gaudir d'un ampli suport social i va implicar la convocatòria de protestes i manifestacions constants als carrers de la ciutat, va resultar en un acord amb l'Ajuntament i IMESAPI. No obstant això, l'empresa va incomplir l'acord final de vaga, que reduïa un 25% l'impacte de l'ERTO i repartia el pes entre tota la plantilla de manera solidària. Contràriament, IMESAPI va aplicar l'acord convingut per CCOO-UGT a Madrid i va procedir a acomiadar el delegat de la secció sindical de la CNT en aquell moment i tres treballadores més que havien estat membres del comitè de vaga, totes del mateix sindicat.

No obstant això, la magistratura va donar la raó a les treballadores i va declarar nul l'ERTO signat per CCOO-UGT a Granollers. També va obligar a readmetre l'esmentat delegat de la CNT.

L'Ajuntament de Granollers, per la seva part, no va incloure la subrogació al plec de condicions del servei i va provocar la situació actual d'acomiadaments en una plantilla que, en molts casos, comptava amb més de vint anys d'antiguitat al servei. Les treballadores manifesten que s'han sentit enganyades pel consistori i, durant la roda de premsa, van anunciar que continuarien exigint "la regulació d'una subrogació definitiva que garanteixi la qualitat del servei i la continuïtat dels llocs de treball".

AIXÍ ESTÀ EL PATI

POLÍTICA // L'EXLÍDER DE PLATAFORMA PER CATALUNYA (PXC) TENIA EL CARNET RETIRAT ARRAN D'UNA CONDEMNIA PER SUPERAR L'ÍNDEX D'ALCOHOLÈMIA PERMÈS

Investiguen si **Anglada** va conduir sense carnet enmig d'una concentració contra PxC

Emma Roca

@emma_rca

Josep Anglada i el seu antic partit, Plataforma per Catalunya (PxC), continuen dirimint les seves diferències als tribunals. No només perquè l'expresident del partit ultradretà hagi recorregut la seva destitució com a president i la posterior expulsió del partit, sinó també perquè li van plovant demandes. Una de les últimes és la que fa referència al presumpte trencament de condemna en què Anglada va incórrer en conduir amb el carnet retirat. Els fets van ocórrer el 24 d'abril de 2012, quan, enmig d'una protesta contra PxC a Vic, Anglada, desobeint els consells dels Mossos que vigilaven l'acte, va irrompre al mig de la concentració i un dels manifestants va llençar un monopati al Mercedes que conduïa, fet que va causar danys al retrovisor del vehicle. Ara, un jutjat de Vic obrirà una investigació dels fets, després que els tres regidors de PxC que queden a Vic hagin denunciat el presumpte trencament de condemna davant la Guàrdia Urbana.

CONDEMNIA PER ALCOHOLÈMIA

Els fets es remunten a la matinada del 17 al 18 de setembre de 2010, quan Anglada i la també regidora de Vic i mà dreta de l'expresident de PxC, Marta Riera, tornaven d'un restaurant de Madrid on

Es va negar a fer la prova d'alcoholèmia i li van imposar dues multes i la prohibició de conduir durant dos anys

s'havien reunit amb dirigents de Madrid Habitable, un grup ultradretà amb escassa penetració a la comunitat madrilenya. Els van aturar en un control d'alcoholèmia. Tot i que aleshores ja estava conduint Marta Riera, els agents de la Guàrdia Urbana van fer bufar Anglada. Tal com van reflectir la denúncia policial i la sentència posterior, Anglada i Riera s'havien intercanviat el lloc de conduc-

tor i acompanyant en veure que hi havia el control. Anglada es va negar a fer la prova i va acabar condemnat per dos delictes: conducció sota la influència de l'alcohol i negativa a sotmetre's a la prova de detecció de l'alcohol. A Anglada, li van imposar dues multes: una de 1.080 euros i una de 2.160. També li van imposar la prohibició de conduir durant dos anys, un per a cadascuna de les condemnes.

La sentència del jutjat penal número 21 de Madrid és ferma des de l'octubre de 2011, després que es tombessin els recursos que hi va presentar Josep Anglada, representat (en un primer moment) per l'advocat ultradretà Esteban Gómez Rovira, abans que partissin peres a mitjan 2011, quan PxC va expulsar l'aleshores secretari general, Pablo Barranco Schnitzler. El 14 d'octubre de 2011, Anglada va ser requerit per entre-

gar el carnet de conduir. Les multes van quedar pagades el juny de 2012, però la condemna per la retirada de carnet havia començat a córrer uns mesos abans, el 25 de gener de 2012.

Els tres regidors de Plataforma que queden a Vic han denunciat Josep Anglada davant la Guàrdia Urbana

El 22 d'abril de 2012, quan Anglada tornava de la festa que el partit havia celebrat al parc de la Bassa dels Hermanos de Vic, es va creuar amb dues persones, una d'elles d'aparença magribina, a la plaça Major de la ciutat. Segons la denúncia posterior dels dos homes, rati-

Josep Anglada durant un acte de Plataforma per Catalunya el març de 2010 / ALBERT GARCIA

ficada per diverses testimonis imparcials, Anglada els va agredir fent referència a la procedència magrebina d'un d'ells. El cas encara està pendent de judici. Els dos dies següents, 23 i 24 d'abril, diverses entitats socials de Vic van convocar una concentració de protesta per l'agressió a la plaça Major. La concentració del dia 24, però, es va convertir en una manifestació fins al domicili de Josep Anglada, al carrer Verdaguier, a uns escassos 100 metres de la plaça. Va ser en el marc d'aquesta segona concentració quan s'hauria produït el presumpte trencament de condemna que ara investigará un jutjat de Vic.

CONDUINT EL SEU MERCEDES

Pels volts d'un quart de vuit del vespre, segons consta a la denúncia que Anglada va presentar davant dels Mossos, el Mer-

cedes del president de PxC va arribar a la cruïlla de la rambla de l'Hospital amb el carrer Verdader i va quedar aturat per un grup de vehicles que no podien circular a causa de la protesta que es feia davant la casa del líder ultradretà. Un mosso d'esquadra el va convidar a continuar circulant per la rambla de l'Hospital. Anglada ho va fer, però es va aturar al cap d'uns metres per fer-se visible davant alguns dels concentrats. Un d'ells, que el va reconèixer, li va llançar un monopati i va causar danys al retrovisor del Mercedes. El jove va ser condemnat per aquests fets el febrer de 2013 i va haver de pagar el retrovisor i una multa de 40 euros després que es dictés una sentència de conformitat.

Un jutjat de Vic estudia les denúncies contra Anglada pels presumptes delictes d'apropiació indeguda i administració deslleial

Arran de la denúncia pel presumpte trencament de condemna, Anglada ha declarat al bisetmanari *El 9 Nou* que qui conduïa era Marta Riera i que així consta a la denúncia. Però, a la denúncia feta davant els Mossos, no hi consta aquest extrem. En canvi, sí que es dona per entès que qui conduïa aquell dia era Anglada. En concret, després de ser advertit per l'agent dels Mossos, la denúncia, firmada

per Anglada, diu textualment: "El declarant va seguir la marxa i va aturar-se a l'alçada de la rambla de l'Hospital, a l'espera que la manifestació abandonés el lloc, per poder accedir al seu domicili".

TRES REGIDORS 'SUBJUGATS'

Els tres regidors de Vic que fins fa poc romanien fidels a PxC (Joan Carles Fuentes, Pilar Catalán i Cristina Gayoso), preguntats per la Guàrdia Urbana en el moment de presentar la denúncia contra Anglada pel motiu de fer-ho ara i no l'abril de 2012, quan hi hauria hagut el presumpte trencament de condemna, van manifestar que era perquè, fins fa poc, no s'havien adonat que la personalitat del denunciador els tenia "subjugats".

La denúncia contra Anglada pel tema del carnet de conduir, però, no és l'única que han presentat els seus tres excompañys de grup a Vic. Dues d'elles ja tenen sentència del jutjat número 1 de Vic, ja que es van veure a través de sengles judicis ràpids. En una d'elles, Anglada va ser absolt: concretament, la de la denúncia que va presentar Joan Carles Fuentes després que Anglada digués durant més d'una entrevista que, un cop destituït com a president, havia retirat 32.000 euros del compte corrent del grup municipal de PxC a Vic perquè, "coneixent el currículum de Joan Carles Fuentes i la necessitat econòmica que té, a punt de ser desnonat del seu pis a Calafell, no li podíem posar la confiança ni d'un sol euro". El jutge va considerar que les

declaracions no eren injurioses, com pretenia Fuentes.

380 EUROS AL MES

La segona, presentada per Pilar Catalán, sí que va acabar amb una multa de 50 euros per haver dit "burra" a la seva excompañya de grup i partit. La condemna, però, va ser per una falta d'injúries i no de vexacions o amenaces, com pretenia la denunciador, que va aportar diversos missatges de *whatsapp* ofensius cap a la seva persona. Tampoc no se li va reconèixer la demanda de mesures de protecció o allunyament respecte a Anglada. En el transcurs dels dos judicis, Anglada, que el gener d'enguany va comprar un nou Mercedes 220 CDI que supera de llarg els 30.000 euros, va declarar que únicament percep 380 euros mensuals de dietes per assistir al ple de Vic.

Anglada va declarar davant el jutge que només percep 380 euros mensuals de dietes per assistir al ple de Vic

El jutjat número 4 de Vic també està tramitant les denúncies presentades des de PxC contra Anglada pels presumptes delictes d'apropiació indeguda i administració deslleial, entre altres coses, pels 32.000 euros que va retirar del compte corrent del grup just després de ser destituït com a president. També pels 1.400

euros del grup municipal emprats per comprar una caldera a la regidora Marta Riera, que sempre s'ha mantingut lleial a Anglada en el conflicte obert amb el partit. Al final de l'últim ple municipal de Vic, el 3 de març, preguntat sobre l'afer de la caldera, Anglada va declarar que "ser pobre no és cap delictes, ni estar necessitada". Va reconèixer que el partit li havia pagat la caldera, però que Riera ja havia retornat 200 dels 1.400 euros gastats.

MÚLTIPLES FRONTS JUDICIALS

Més enllà de les denúncies amb què els excompañys de PxC han colgat Anglada, el líder ultradretà català també s'està trobant amb més d'una investigació oberta als tribunals per la seva activitat a les xarxes socials. En concret, per presumptes injúries i fins i tot amenaces a menors d'edat. El més destacat, el menor de procedència etiop que va ser víctima d'una piulada d'Anglada a Twitter el 2 de gener passat. La piulada, acompanyada d'una foto del nen exhibint una senyera, deia textualment: "Estem arreglats. Si aquests han de ser els nous catalans, jo marxo de Catalunya. Primer, els de casa!". La piulada va anar acompanyada d'una intensa campanya contra el líder ultradretà vigatà a la xarxa, amb alguns tuits que suggerien que fes efectiva la seva amenaça i deixés el país. La família del menor va presentar una denúncia als tribunals. El 3 d'abril, però, la comissió d'Interior del Parlament també va aprovar una proposta de resolució que insta el govern català a denunciar la piulada, també, a la policia i a la fiscalia perquè s'investigui si pot ser considerada delictes i un atac a la imatge i la intimitat del nen afectat.

Josep Anglada al·legarà que la junta de disciplina del partit no està legitimada per decidir sobre la seva expulsió

L'últim front judicial relacionat amb Anglada és el que ha obert ell mateix contra el seu expartit després que, el 29 de març, la junta de disciplina de PxC desestimés les al·legacions que havia presentat contra la seva destitució i posterior expulsió del partit. Anglada al·legarà davant els tribunals que la junta de disciplina del partit no està legitimada per decidir sobre la seva expulsió ja que, en el seu moment, el congrés del partit (quan encara el presidia ell) no la va constituir de manera adequada.

Mentre no hi hagi una resolució definitiva sobre l'expulsió d'Anglada de PxC, l'alcalde de Vic, Josep Maria Vila d'Abadal, no està disposat a retirar-li la condició de portaveu del grup municipal. Ni que Anglada i Riera deixin el grup per passar a ser no adscrits. PxC ja ha avançat que, si Vila d'Abadal no resol aviat la qüestió, podria denunciar-lo a ell i a la secretària municipal, Pilar Lobera, per presumpta prevariació. ◀

Cristina Gayoso, Joan Carles Fuentes i Pilar Catalán, regidors de Plataforma a Vic, mostren el detall del moviment bancari amb què es va pagar, amb diners del grup municipal, la caldera de la regidora Marta Riera / XAVIER RIUS

AIXÍ ESTÀ EL PATI

TERRITORI // AJUNTAMENTS I ENTITATS ECOLOGISTES DENUNCIEN UN PROJECTE D'ABOCADOR ENCOBERT AL PARC NATURAL DE COLLSEROLA

Ampli consens contra l'abocador a la pedrera Berta

La pedrera Berta està situada al Parc Natural de Collserola, entre els municipis de Sant Cugat, el Papiol, Valldoreix i Rubí / ARXIU

Mariana Cantero

@cantero_mariana

Es ajuntaments de Sant Cugat del Vallès, el Papiol i Valldoreix i el Consell Comarcal del Baix Llobregat, la Federació d'Ecologistes de Catalunya, el Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius (CEPA-EdC) i diverses entitats veïnals han presentat diferents al·legacions contra el projecte de l'empresa Fomento de Construcciones i Contratas (FCC) per reblir la pedrera Berta, situada al Parc Natural de Collserola, entre els municipis esmen-

tats, amb bales d'Ecoparc, uns residus que, a la pràctica, la convertirien en un abocador, segons les tècniques i els grups ecologistes.

UNA PEDRERA CENTENÀRIA

La pedrera Berta es va començar a explotar l'any 1904. Situada en terrenys del Parc Natural de Collserola, entre els municipis de Sant Cugat, el Papiol, Valldoreix i Rubí, la pedrera va assolir el seu nivell màxim d'explotació durant el primer quart del segle xx. Després, es va tornar a explotar eventualment per extreure'n fluorita i galena. L'any 1991,

l'empresa Jaime Franquesa SA va signar un conveni amb l'Ajuntament de Sant Cugat, que n'és el propietari, per poder

“Cada vegada que l'Entitat Metropolitana posi una bala d'Ecoparc a la pedrera, pagarà un tant a l'empresa”

explotar la pedrera durant un període de 25 anys, fins al 2016. Actualment, Fomento de Construcciones i Contratas

(FCC) té bona part de l'accionariat de Jaime Franquesa SA i és qui du a terme les actuacions sobre la mina, que està en procés de restauració.

“Quan l'explotació d'una instal·lació d'aquestes característiques es dona per acabada, l'empresa concessionària de l'explotació té l'obligació de restaurar la morfologia original amb materials de rebliment adequats, en aquest cas, terres i runes”, comenta Josep Lluís Moner, membre del Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius (CEPA) i tècnic a l'Institut de Sostenibilitat de la UPC. Però el projecte presentat per FCC pretén omplir

la pedrera amb bales procedents d'Ecoparc, restes compactades que queden després de les tasques de revalorització i reutilització dels residus. "La bala d'Ecoparc és un residu, és la brossa de la brossa", explica Vanesa Hernández, cap de premsa de l'Ajuntament de Sant Cugat. Una actuació que, segons diversos estudis, no es considera segura per la salut de les persones ni per al medi ambient, malgrat que el Tribunal Suprem va dictaminar que entrava dins la legalitat.

ACUMULACIÓ DE LITIGIS

Els litigis en relació a la recuperació de la pedrera vénen de lluny. L'any 2005, el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC) va atendre el recurs de cassació presentat per l'Ajuntament del Papiol i va donar la raó a les nombroses al·legacions que havien presentat entitats ciutadanes en contra de la decisió de l'Entitat Metropolitana de Serveis Hidràulics i Tractament de Residus i de la Comissió d'Urbanisme de Barcelona. Aquestes institucions van intentar modificar el text del Pla Especial de Protecció del Medi Natural de Collserola, que prohibia l'activitat d'abocament de residus a tot l'àmbit del parc i al qual es va afegir el paràgraf "excepte quan el reblliment es faci amb residus procedents d'Ecoparc".

Però, les empreses van presentar el cas davant el Tribunal Suprem, que el 2008 va desestimar el recurs de cassació aprovat pel TSJC, va anul·lar la sentència i va fallar a favor de FCC i Jaume

Franquesa SA establint que l'activitat de reblliment amb bales de residus municipals procedents d'Ecoparc no es pot considerar com un dipòsit o abocador. Així, va obrir la porta a la restauració de la pedrera amb bales d'Ecoparc. A finals de 2013, l'empresa va presentar una modificació del projecte de restauració de la pedrera davant la Direcció General d'Energia, Mines i Seguretat Industrial.

UN NEGOCI RODÓ

L'empresa justifica l'elecció d'aquesta mena d'actuacions al·legant que la "solució proposada és profitosa socialment i ambientalment perquè aporta solucions a les necessitats reals de la gestió de residus al territori". Però els ajuntaments i les entitats ecologistes creuen que la

El cas de la pedrera Berta i FCC no és un fet aïllat, sinó "molt generalitzat" al nostre país, segons alerta Josep Moner

raó d'haver escollit aquesta actuació és merament econòmica, un negoci rodó: en comptes de despeses destinades a la recuperació, l'empresa pot cobrar per la gestió de residus. "D'una banda, ara mateix, no es produeixen tantes terres i runes perquè el sector de la construcció està mig aturat i, de l'altra, cada vegada que l'Entitat Metropolitana (que s'ha

d'encarregar de buscar un abocador on dipositar els residus que es generen a les seves poblacions) posi una bala d'Ecoparc a la pedrera, pagarà un tant a l'empresa", explica Judit Solana, tècnica de medi ambient de l'Ajuntament del Papiol.

Davant d'aquests arguments, FCC manifesta que ha aportat "solucions al greu problema de la gestió dels residus municipals en l'àmbit metropolità de Barcelona" i que "la restauració de la pedrera presenta avantatges importants, ja que resol la necessitat de tractament final de les bales de l'Ecoparc 2 a curt, mitjà i llarg termini".

En última instància, el problema ve donat, també, perquè aquestes actuacions són lícites gràcies a la resolució de l'Agència de Residus Catalana (ARC), que va declarar que les bales procedents d'Ecoparc no són residus, sinó "subproductes". Un subproducte és el que queda després d'una tasca de fabricació i que es pot tornar a utilitzar sense fer revalorització (per exemple, el vidre). Així, el subproducte no té la consideració de residu i, per tant, es pot utilitzar per rebllir la pedrera. En aquest sentit, l'Ajuntament de Sant Cugat va interposar una demanda demanant l'anul·lació de la resolució de l'ARC que declarava les bales d'Ecoparc com a subproducte si s'empraven per rebllir la pedrera. Actualment, el plet està en fase de prova.

ESTUDIS D'IMPACTE AMBIENTAL

Però, al marge de les sentències i les normatives que puguin jugar a favor

de l'empresa, s'ha de garantir que les actuacions que pretén dur a terme compleixin amb la normativa mediambiental autonòmica, motiu pel qual FCC ha hagut de presentar informes i estudis. "S'ha d'establir si l'estudi d'impacte ambiental que presenta el promotor s'ajusta a la normativa ambiental catalana i si se li dóna el vistiplau o no: això pot ser tant pel material que es vulgui fer servir pel reblliment com per si afecta els aqüífers, l'ecosistema, etc. Es tenen en compte diferents indicadors", expliquen fonts del Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat.

Tant els ajuntaments com les entitats ecologistes han presentat diverses al·legacions a l'estudi d'impacte ambiental presentat per l'empresa davant l'administració autonòmica. El Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius creu que l'acceptació del projecte representaria un nou focus de risc per a la salut humana i ambiental, ja que contribueix a incrementar la contaminació atmosfèrica, però, "a la documentació presentada, no s'ha estimat adequadament la incidència en els nivells de qualitat de l'aire". A la contaminació atmosfèrica, s'hi podria sumar l'aqüífers, ja que hi ha risc de filtracions, segons ha establert l'estudi hidrogeològic encarregat per la Plataforma Cívica per la Defensa de Collserola.

Ajuntaments i ecologistes apunten que s'han portat la mateixa classe de residus embalat a l'abocador Elena de Cerdanyola i estan ocasionant greus problemes per subsidència del terreny i emissions de gasos, lixiviatís i fortes pudors. "Ho vam anar a veure i hi fa pudor, tenen problemes amb els gasos i hi ha moltes coses fosques", comenta Judit Solana.

L'acceptació del projecte de FCC representaria un nou focus de risc per a la salut humana i ambiental

Ara, la pilota és a la teulada del Departament de Territori i Sostenibilitat, que es manté a l'espera que es reuneixi la ponència ambiental (un òrgan conformat per gent experta) per establir si l'estudi d'impacte ambiental presentat pel promotor s'ajusta a la normativa ambiental catalana. Una resolució que, diuen, pot trigar dos o tres mesos.

En contra del que es pugui pensar, el cas de la pedrera Berta i FCC no és un fet aïllat, sinó "molt generalitzat" al nostre país, segons alerta Josep Moner. "Això ha de canviar si volem un futur lliure, independent i en pau amb el nostre medi i el nostre patrimoni natural. Contra el que pensen molts ciutadans, les activitats permeses en un parc natural són molt més àmplies del que caldria si es considerés solament la seva preservació", assegura. ◀

Roda de premsa dels alcaldes del Papiol, Sant Cugat i Valldo-reix sobre les al·legacions presentades a la pedrera Berta el 24 de gener de 2014 / PREMSA SANTCUGAT

A DEBAT

Bangla Desh, un any després

Clara Mallart

Dissenyadora de moda sostenible

@ClaraMallart

El 24 d'abril farà un any del pitjor accident laboral de la història en el sector tèxtil i de la confecció. L'ensorrament de l'edifici Rana Plaza a Bangla Desh va causar més de 1.200 víctimes mortals, més de 2.000 ferits i més de 800 orfes, que -un any després- encara reclamen responsabilitats a les autoritats, els amos de les fàbriques i, sobretot, les grans multinacionals per a les quals treballaven.

El Rana Plaza era un edifici que albergava cinc tallers dedicats a la confecció de roba. Aquests tallers treballaven per grans cadenes multinacionals del *fast fashion* (moda ràpida). Les condicions de la feina, els sous i els drets laborals d'aquests treballadors es poden resumir dient que són un exemple d'esclavatge al segle XXI. El dia de l'ensorrament, uns quants treballadors van advertir el responsable de l'aparició d'un esquerdes noves a les parets, però els van ordenar que continuessin cosint i no van poder abandonar els seus llocs de treball. Unes hores més tard, l'edifici es va esfondrar i va causar la mort de més d'un miler de persones i ferides per tota la vida a moltes altres.

El desastre del Rana Plaza no va ser el primer ni l'últim accident laboral ocorregut en aquests països, però sí que va ser el detonant perquè algunes de les cadenes multinacionals s'asseguessin a parlar amb les organitzacions de defensa dels drets humans que fa anys que lluiten per un acord de seguretat a les fàbriques de la confecció. Així doncs, han calgut més de 3.000 víctimes, entre morts i ferits, perquè algunes d'aquestes multinacionals firmin l'acord, *Accord on Fire and Buliding Safety in Bangladesh*.

Moltes cadenes han fet donatius després de rebre pressions, però encara en queden moltes que no ho han fet

El setembre de 2013, representants del govern, representants de la indústria tèxtil (local i internacional), sindicats i organitzacions no governamentals van crear el Comitè Coordinador del Rana Plaza, amb la Internacional Labour Organization (ILO) de les Nacions Unides com a agent neutral. El seu objectiu era desenvolupar un procés independent per donar suport a les víctimes i

les seves famílies. Aquest procés va culminar amb un acord, que estableix un procés de reclamació -amb el suport d'un grup d'experts d'organitzacions locals i internacionals- per donar suport a les víctimes i indemnitzar-les. Es va crear el Rana Plaza Donors Trust Fund, un fons per a donacions econòmiques, tant particulars com empresarials, on tothom pot fer la seva aportació. Moltes cadenes internacionals han fet donatius, després de rebre la pressió de sindicats,

organitzacions internacionals i premsa, però encara en queden moltes que no ho han fet.

Entre el novembre i el desembre de 2013, va esclatar una onada de violència al sud-est asiàtic. Els treballadors de la confecció reclamaven salaris més justos i dignes. Exigien un salari de 8.000 takas (76 euros/mes), però el govern només va concedir un augment fins a les 5.300 takas (50 euros/mes) -en cobraven 3.000 (28 euros/mes).

Fa uns dies, es van publicar les xifres oficials d'Inditex de 2013. La Campanya Roba Neta ens en simplificava la lectura amb un article d'Albert Sales, on es comparava els sous dels alts directius amb els salaris dels treballadors de la confecció: "Amb el que han cobrat els 21 alts directius d'Inditex, una treballadora de qualsevol de les fàbriques que confeccionen roba per Zara a Bangla Desh tindria cobertes gairebé 600.000 mensualitats del seu salari. Amb els dividendes que s'ha embutxacat Amancio Ortega, es poden pagar 30 milions de mensualitats en aquest país asiàtic".

Amb motiu del primer aniversari del desastre del Rana Plaza, ha sorgit un moviment internacional, Fashion Revolution Day, que commemorarà, el dia 24 d'abril, les víctimes de l'accident. A escala mundial, es faran diversos actes de record a les víctimes i, sobretot, es mostrarà que una altra manera de fer moda és possible. A Barcelona, es farà una desfilada de moda sostenible per donar a conèixer al consumidor que existeixen alternatives al *fast fashion*. Opcions que plantegen alternatives a l'esclavatge generat per aquest model productiu i de consum.

Hem de ser valents i exigir a les marques que canviïn la manera de fer, el model d'explotació i de producció

Celebro que hi hagi iniciatives com aquesta, sense oblidar que també cal lluitar per una nova cultura de la roba, una roba amb valor i justa. Aquesta nova cultura passa, primer, per pagar un preu just a les persones que li donen forma, els treballadors de la confecció, ja siguin d'aquí o d'allà, del sud o del nord. Cal un comerç just i igualitari i que els beneficis siguin per a tots, tant a nivell ambiental -respectant els cicles de renovació dels recursos- com ètic -respectant les persones que treballen durant tot el cicle de producció de la roba. Creem aquesta nova cultura de la roba des de l'educació i la informació. Tenim les eines per saber, més que mai, d'on ve la roba que vestim, com ha estat feta i en quines condicions. Hem de ser valents i exigir a les marques internacionals que canviïn la seva manera fer, el seu model d'explotació i de producció. La realitat està canviant, depèn de nosaltres dirigir el canvi i accelerar-lo. Som el que mengem i som el que vestim, però no oblidem que també som el que consumim. Amb les nostres decisions de compra diària, estem decidint en quin món volem viure. ◀

/ MANUEL CLAVERO

PERSPECTIVA

Les urpes del capital a la universitat europea

Carles Soriano

Geòleg a l'Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera

@La_Directa

Quan manquen menys de dos mesos per les properes eleccions europees, pots cal remarcar un aspecte no gaire conegut de la UE. Ens referim a Horitzó 2020 (H2020) -el vuitè programa marc de la UE per a la recerca i a la innovació- i a les diverses iniciatives que contempla. Seguint la línia dels programes anteriors, H2020 consolida la política ascendent de la UE pel que fa a la privatització del coneixement humà. Aquesta política ha estat una constant de la UE, si bé ha tingut moments àlgids, com va ser la posada en marxa de l'Espai europeu d'educació superior, popularment conegut com a pla Bolonya. El pla Bolonya va suposar la pujada de taxes de tots coneguda i el corresponent endeutament dels estudiants, tot seguint el model anglosaxó. També va anar acompanyat de la implantació definitiva dels consells socials a les universitats públiques, sovint presidits per directius de grans corporacions (Abertis a la UB i Telefónica a la UNED, per posar dos exemples). Tot plegat ha suposat la gestió privada de la universitat pública, ja que els consells socials tenen l'atribució, entre d'altres, d'aprovar els pressupostos.

La política científica de la UE consisteix a construir un tipus de coneixement funcional al gran capital

Ara, en el marc d'H2020, la UE està impulsant una nova onada en el procés de privatització i mercantilització del coneixement. Es tracta dels anomenats Knowledge and Innovation Communities (KIC) que ha endegat l'European Institute of Innovation and Technology (EIT). Farem un incís per dir que la UE és un dinosaure burocràtic difícil d'imaginar per la seva immensitat; i això sense tenir en compte la miriada de *lobbies* que hi ha parasitant pels voltants de Brussel·les, al més genuí estil americà. Doncs bé, l'EIT té com a objectiu impulsar la innovació "des de la idea al producte, des del laboratori al mercat i des de l'estudiant a l'emprenedor/a" i, mitjançant els KIC, pretén integrar els tres vèrtex del que anomena el triangle del coneixement (educació

superior, recerca i negocis). Els KIC són consorcis amb entitat jurídica pròpia que involucren empreses privades, centres de recerca i universitats. L'EIT els dota generosament de recursos econòmics per convocar i adjudicar projectes de manera interna, és a dir, entre els mateixos socis de cadascuna de les KIC. Quan ja hi ha un sistema universitari gestionat pel gran capital, quan la recerca pública agonitza i és gestionada de fet com una empresa privada i quan aquest mateix gran capital entra com a soci als KIC, és fàcil intuir quin tipus de recerca es finançarà i quina formació es potenciarà. Tot plegat posa en relleu que les polítiques de la UE són de llarg termini -de cocció lenta- i tenen poc d'improvisat. En el cas que ens ocupa, la política ininterrompuda és la de construir un tipus de coneixement funcional per al gran capital i modelar les persones en aquest sentit; tot ben empastifat d'una retòrica d'excel·lència, sostenibilitat, eco, bio, etcètera.

El *modus operandi* dels KIC consisteix a finançar al 100% els projectes que desenvolupin una idea de negoci perquè, mitjan-

çant aquesta figura que està tant de moda de les *start-up*, es consolidi un empresa privada dins el sector. KIC innoenergy, per exemple, és un consorci participat per Total SA, Gas Natural Fenosa i Esade -entre moltes altres- que finança projectes a l'Institut de Recerca en Energia de Catalunya (IREC). El patronat d'aquest institut està format per membres de la Generalitat, el govern espanyol, la UB, la UPC, la URV i les empreses més grans del sector energètic (Endesa, Enagas, Gas Natural, Repsol, Alstom, etc.). Bona part del personal de l'IREC són professors, professores, investigadors i investigadores vinculades a la universitat pública. La filosofia de KIC innoenergy sosté que "la recerca és transformar diners en coneixement i la innovació és convertir el coneixement en diners". D'acord amb la filosofia KIC, un cop consolidades les empreses sorgides de les *start-up*, s'obté un retorn pels inversors privats i ingressos per a la recerca pública.

La classe treballadora és la font dels beneficis dels oligopolis que participen als KIC, ja sigui directament mitjançant el seu treball o, indirectament, mitjançant el

/ PERE TUBERT

consum del que produeixen els oligopolis (energia, fàrmacs, etc.), per poder subsistir com a força de treball útil al capital. D'altra banda, els KIC es financen amb diners públics i la majoria dels seus treballadors pertanyen al sector públic. Amb els avantatges fiscals de què gaudeixen aquestes empreses i la pressió sobre la classe treballadora exercida per la troica, tot plegat sembla una broma. Si, fins fa poc, el capital havia mantingut una postura més o menys laxa i en tenia prou amb apropiant-se del coneixement generat en l'àmbit públic per prosseguir el seu cicle de reproducció ampliada, en el context de la crisi sistèmica iniciada els anys 70, s'ha hagut de posar -ell mateix- a dirigir què i com s'ha d'investigar i quin tipus de coneixement s'ha de generar. El discurs dels buròcrates locals que presenten aquestes iniciatives de la UE, amb un to entre condescendent i intimidatori, recorda el *There Is No Alternative* (TINA) de Margaret Thatcher. La UE mai no va ser un projecte pels pobles, com pregonaven, sinó un projecte pel capital, però ara ja és un tren embogit i la seva deriva neoliberal és difícil d'aturar des de dins. ◀

IMPRESSIONS

PENSEM

Estupefaents informatius

CARTES

Envieu les vostres cartes a: cartes@setmanaridirecta.cat per correu postal a: **Riego 37, bxos esquerra. 08014 Barcelona.** L'extensió màxima de les cartes és de 1.000 caràcters (amb espais) i han de portar signatura, localitat i contacte.

Rigau: jo avaluo, tu no!

Sònia Farré
Professora de secundària

Rigau, com a docent, et vull donar un consell: amenaçar no és la millor manera d'educar. Quan dius que deixaràs sense títol de l'ESO els alumnes que es van negar a fer les proves de competències bàsiques en protesta per les retallades, intentes posar la por al cos. I posar la por al cos a l'alumnat, les famílies i els centres és més propi del conseller d'Interior que de tu, no? Com a aplicadora

de les proves, et recordo que teníem instruccions que la prova es podia repetir en cas d'absentisme generalitzat en un centre, no perquè les proves es deixessin en blanc.

Les proves de competències de quart d'ESO són una prova externa amb indicacions explícites de no ser contemplades en l'avaluació del centre. Són les indicacions que rebem als centres. Rigau, tu no ens has de dir als docents si els nostres joves superen o no l'etapa de l'ESO; ho decidim nosaltres en funció dels objectius que marca l'etapa. Jo avaluo els meus alumnes i no els penalitzaré per haver trobat una manera més efectiva que nosaltres, els docents, de protestar contra les teves retallades en educació. És evident que t'han tocat la moral; així doncs, alumnat insumís, tot el meu suport! ♣

Gemma Garcia
[@gemma_g_fabrega](https://twitter.com/gemma_g_fabrega)

Sortir de la Renfe a Torrejón de Ardoz, creuar la plaça España, girar per l'avinguda Constitución. A la dreta, agafar l'avinguda Fronteras, tórcer, també a la dreta, cap al carrer Torrejón i, finalment, topar amb el carrer Límite. Allà, al límit, després de rastrejar un nomenclàtor tan suggeridor, s'arriba a les noves dependències de l'Audiència Nacional. Fa una setmana, s'hi jutjaven vint persones de les més de mil que, el 15 de juny de 2011, es van concentrar a les portes del parlament català per protestar contra els pressupostos més antisocials des del final de la dictadura. Els dies previs al judici, la majoria dels mitjans van callar. Ni tan sols la presència del *sindicat* d'ultradreta Manos Limpias en l'acusació -de braçet amb el govern i el Parlament catalans- va trencar el silenci. Dels ultradretans, se'n parla, però només quan es querellen contra Artur Mas o l'ANC. Durant el judici, els mitjans van aparèixer. El segon dia, vaig ser a la sala de premsa amb prop de tretze perio-

distes. Hi havia un quartet que no callava, era impossible que seguissin el judici. Però, al meu costat, un noi atent d'un mitjà estatal va fer recular el meu desànim. Almenys, més enllà del sumari, vaig pensar, tindrà en compte el que s'aporti a la sala. Aquella tarda, vaig llegir l'article del periodista atent i ni rastre de la defensa. Les úniques fonts: els policies i l'escrit d'acusació de la fiscalia. Havia escoltat, igual que jo, com la defensa evidenciava que no hi havia cap informe de danys, malgrat els *atacs* denunciats contra la comitiva presidencial. També, com jo, havia escoltat preguntar com s'havien pogut identificar persones sense antecedents. No li va semblar rellevant. No sé si a ell, al cap de secció o al director del diari. L'endemà al matí, quan tornava a Barcelona, vaig llegir una piulada de Gonzalo Boye, un dels advocats: "Estem assistint a dos judicis diferents: el de veritat i el que relaten aquí". L'aquí era l'enllaç a l'article d'aquell periodista que, en primera instància, havia fet recular el meu desànim. Potser resulta que la crònica era en diferit i, del directe, només importaven les "substàncies estupefaents". De l'estupefacció informativa. ♣

COM S'HA FET

Aquesta setmana tenim canvis a la manxeta. D'una banda, despedim a la Helena, que deixa la seva col·laboració a la secció de cultura. Ha estat una participació curta però intensa. Fins la propera Helena. D'altra banda despedim al Robert que també deixarà la coordinació de fotografia, ho farà a finals de mes. Han estat uns quants anys molt i molt intensos, fent molta feina al paper i a la web. Fins aviat Robert i moltíssimes gràcies per les incontables hores que t'has deixat a la redacció de la DIRECTA. La feina que feia el Robert la estan assumint el Victor i la Noa, cap problema. Però la feina que feia la Helena no l'està assumint ningú i l'Anna ens comenta que es troba molt sola a la coordinació de la secció de cultura i demana ajut.

Així que ja ho sabeu, necessitem gent amb ganes d'escriure i sobretot amb moltes ganes de treballar per difondre la cultura popular i alternativa, que és molt important a casa nostra. En un altre ordre de coses, dir que la setmana que ve no sortirà la DIRECTA. Farem vacances, no perquè siguem catòliques, ni molt menys, sino perquè ens mereixem un descans i perquè la majoria de punts de distribució estaran tancats i no tindria gaire sentit fer la revista. Finalment dir que ja tenim tancat el cartell del vuitè aniversari de la DIRECTA. Que serà el 26 d'abril a l'Ateneu Popular 9Barris, que ens animaran la festa els Ebrí Knight, La Gozadera Orquestra i el Dj Music Vastard i que us hi esperem a tots i a totes. Fins d'aquí a dues setmanes. Salut!

EL RACÓ IL·LUSTRAT

/ PITU PITARCH

Pitu Pitarch

Edita: Associació per la Difusió Sense Límits (ADSL)

Dipòsit Legal: GI-1528-2005

C. Riego núm. 37 baixos esquerra, 08014 Barcelona www.directa.cat

directa@setmanaridirecta.cat Tel: 935 270 982 // Mòbil: 661 493 117

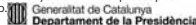
LICÈNCIA CREATIVE COMMONS
Reconeixement-No Comercial-Sense Obra Derivada 2.5Sou lliure de copiar, distribuir i comunicar públicament l'obra amb les condicions següents:
Reconeixement. Heu de reconèixer el crèdit de l'obra de la manera especificada per l'autor o el licenciadador.

No comercial. No podeu utilitzar aquesta obra amb finalitats comercials.

Sense obres derivades. No podeu alterar, transformar o generar una obra derivada d'aquesta obra.

Quan reutilitzeu o distribuïu l'obra, heu de deixar ben clars els termes de la seva licència. // Algunes d'aquestes condicions poden no aplicar-se si obteniu el permís del titular del dret d'autor. El dret derivat d'un llegítim o qualsevol altra limitació reconeguda per la llei no queda afectada per l'anterior. // Aquesta publicació té una licència Creative Commons Attribution-NoDerivs- NonCommercial. Per veure una còpia d'aquesta licència visiteu: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/> o envieu una carta a Creative Commons, 559 Nathan Abbot Way, Stanford, California 94305, USA

L'espina dorsal de la Directa són les subscripcions. Tot i això, rebem una subvenció estructural de la Generalitat de Catalunya pel fet de ser un mitjà en llengua catalana, que suposa menys d'un 2% del pressupost. Per això hem de posar el seu logotip.

Aquesta publicació intenta escriure amb un llenguatge no sexista i no androcèntric.
El setmanari Directa no comparteix necessàriament les idees expressades als articles d'opinió.

ÀREES DE TREBALL DE LA DIRECTA

redaccio@directa.cat — edicio@directa.cat — fotografiadirecta@directa.cat
audiovisuals@directa.cat — il.lustracio@directa.cat — administracio@directa.cat
subscripcions@directa.cat — distribucio@directa.cat — publicitat@directa.cat

QUISOM?

REDACCIÓ Estirant del fil David Bou i Victor Yustres
Així està el pati Quique Badia
Impressions Adrián Crespo i Isa Benítez
Quaderns d'Il·lacrua quadernsillacrua@directa.cat
Roda el món Oriol Andrés i Roger Suso
Expressions Anna Pujol Reig
Poca Broma Rafael Morata
Barri Internet Hibai Arbide, Josean Llorente i Carles Biano
Agenda Arnau Galí
La indirecta Àlex Romaguera
FOTOGRAFIA Robert Bonet, Victor Serrí i Noa Morales
IL·LUSTRACIÓ Núria Frago
CORRECCIÓ Laia Bragulat
EDICIÓ Marc Iglesias
COMPAGINACIÓ Roger Costa
PUBLICITAT Anna Pujol Reig
DIFUSIÓ Ferran Domènech
SUBSCRIPCIONS I DISTRIBUCIÓ Lèlia Becana
ADMINISTRACIÓ Karminha
PROGRAMACIÓ WEB Projecte Ictineo
DISSENY GRÀFIC Jose Tèllez, Sergio Espin i Núria Ribes
COORDINACIÓ WEB Manel Ros

AQUEST NÚMERO S'ENVIJA A IMPREMTA EL DIA 8

CORRESPONSALIES

BAIX LLOBREGAT: baixllobregat@directa.cat
BERGUEDA: bergueda@directa.cat
BARCELONÈS NORD: barcelonesnord@directa.cat
EL CAMP: elcamp@directa.cat
GIRONA: girona@directa.cat
L'HORTA: horta@directa.cat
MANRESA: manresa@directa.cat
MARÉSME: maresme@directa.cat
MENORCA: menorca@directa.cat
OSONA: osona@directa.cat
RIPOLLÈS: ripolles@directa.cat
SABADELL: sabadell@directa.cat
SOLSONÈS: solsones@directa.cat
TERRASSA: terrassa@directa.cat
TERRES DE L'EBRE: terresebre@directa.cat
TERRES DE PONENT: terresponent@directa.cat
VALLÈS ORIENTAL: vallesoriental@directa.cat

MIRALLS

Mark Aguirre:

“L'Amèrica Llatina torna a ser dels llatinoamericans”

pàg. 4 i 5

TRANSFORMACIONS

La vida al camp, una opció davant la crisi?

pàg. 6 i 7

Quaderns d'Il·lustració 189

DIRECTA 357
9 d'abril de 2014

FOTOGRAFIA:
Jacob Riis

A FONTS | UNA GESTIÓ NEOLIBERAL DE LA MISÈRIA

El delicte de ser pobre

Malgrat els tímids símptomes d'abandonament de la recessió econòmica, la crisi actual està marcant un abans i un després pel que fa a les desigualtats socials. La retallada d'ajudes per a les persones en situació de dificultat econòmica les ha col·locat en una situació d'extrema vulnerabilitat, mentre que, paral·lelament, els governs català i espanyol estan duent a terme una autèntica criminalització de la pobresa i de l'atur. Així doncs, no únicament es prescindeix d'unes polítiques -les de lluita contra la pobresa- poc rendibles electoralment, sinó que, mitjançant el discurs, però també a través de la pràctica repressiva, s'estigmatitza la gent que té més dificultats per tirar endavant.

Albert Sales i Campos
afons@directa.cat

El programa polític neoliberal no passa per desentendre's de la pobresa, sinó per adoptar un nou model a l'hora de gestionar-la. El discurs i la praxi del govern de CiU a Catalunya i del govern del PP a l'Estat encaixen perfectament amb un estil neoliberal de gestió de la pobresa. Un model caracteritzat per la retirada de l'administració pública de l'àmbit de l'assistència social i la delegació de responsabilitats en entitats socials; per la utilització del sistema penal, la repressió i el punitivisme per eliminar els símptomes de l'empobriment dels carrers, i per la imposició d'un estat permanent de sospita cap a les víctimes de la pobresa, culpabilitzant-les de la seva situació amb acusacions de vagància i parasitisme.

Amb la delegació de responsabilitats a les entitats socials, s'aconsegueix silenciar les tasques de denúncia que farien si no depenguessin econòmicament de l'administració, situar l'assistència social en el terreny de la voluntarietat i acabar d'arrel amb el discurs dels drets socials. Les persones assistides ja no sol·liciten fer efectiu un dret davant l'administració, sinó que demanen ajuda a una organització de la societat civil situada fora del seu propi control democràtic. En paral·lel, es justifica la mà dura per imposar l'ordre i el civisme a aquestes pobres

estructurals que tenen la gosadia de fer vida en una via pública convertida en un centre comercial a cel obert i un espai destinat al turisme.

La pobresa que ve

Des de l'any 2009, la pobresa s'ha estès a bon ritme i ha afectat sectors de població que, fins fa poc, se'n creien a resguard, digui el que digui el conseller de la Generalitat de Catalunya

Amb la delegació de responsabilitats a les entitats socials, s'aconsegueix silenciar les tasques de denúncia que farien si no depenguessin econòmicament de l'administració

Francesc Homs. En unes declaracions fetes l'11 de febrer de 2014, el portaveu del govern català afirmava: “Crida l'atenció constatar que, el 2006, hi havia un 19,1% de pobres al nostre país i, el 2011, n'hi ha un 19,1%”. Aquesta afirmació és incorrecta des del punt de vista tècnic i insultant des del punt de vista humà. Homs està fent passar per percentatge de pobres el que en realitat és la taxa de risc a la pobresa. Parlar

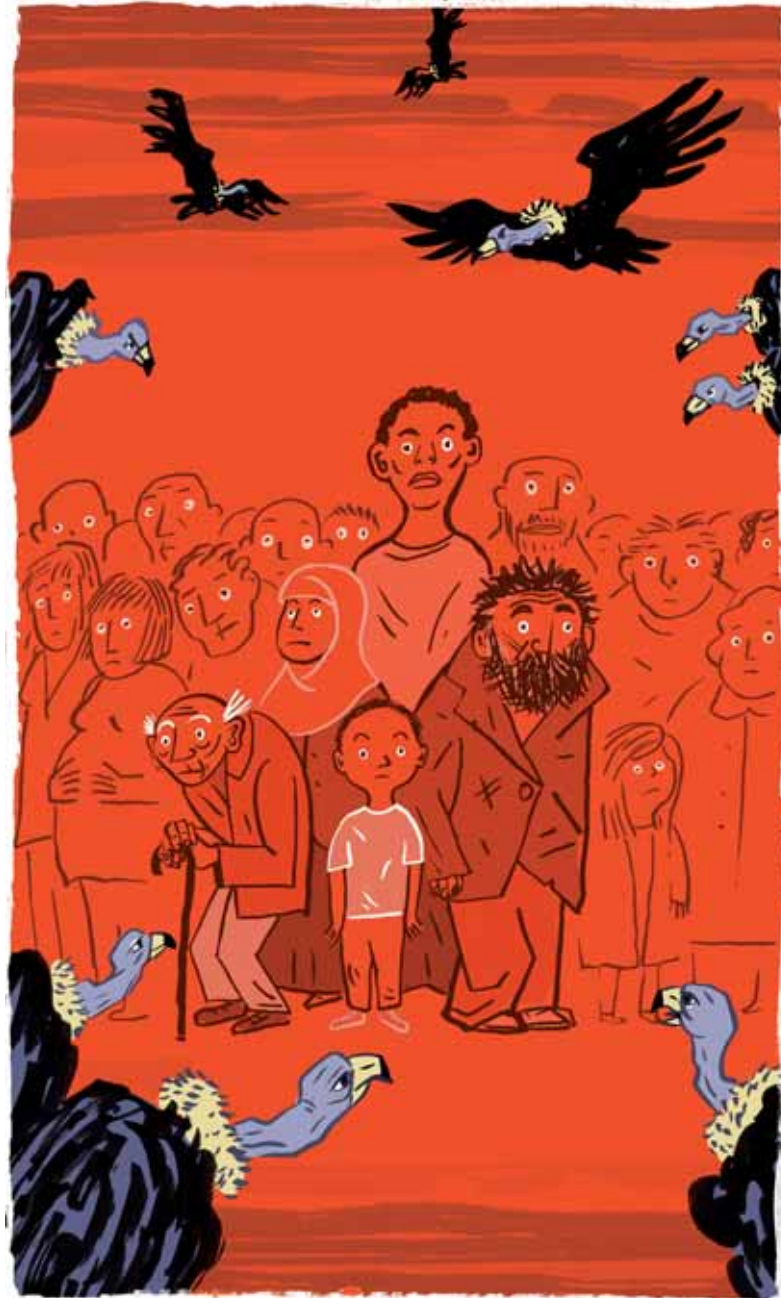
de pobres ja és criticable en si mateix, ja que suposa etiquetar una part rellevant de la població posant per davant la seva situació econòmica –ni desitjada ni desitjable– a d'altres característiques que, sense cap mena de dubte, són molt més importants des del punt de vista subjectiu. Caldria, doncs, parlar de persones en situació de pobresa i no pas de pobres.

L'indicador referit per Homs és la taxa de risc a la pobresa, que és el percentatge de persones que tenen uns ingressos inferiors al llindar de risc d'exclusió social. Aquest llindar s'estableix en relació amb els ingressos del conjunt de la població (és el 60% de la mediana de la distribució d'ingressos, amb les correccions necessàries per ajustar la mida de la llar) i, per tant, a mesura que la ciutadania catalana s'ha empobrit econòmicament, el llindar ha baixat. Això significa que una llar formada per dues persones adultes i dos infants que ingressés 17.400 euros anuals entre els anys 2006 i 2011 se situaria per sobre del llindar de risc a la pobresa fins al 2008, any en què el llindar es va situar en 18.370 euros d'ingressos anuals. Per Homs, seria considerada *pobra* fins al 2011 perquè, el darrer any amb dades disponibles, el llindar ha caigut per sota dels nivells de 2006 i se situa en el mínim del període: 17.169 euros. La nostra hipotètica família no haurà millorat les seves condicions econòmiques perquè ingressa el mateix que el 2006 i l'efecte de la inflació haurà fet disminuir el seu poder adquisitiu.

Parlar de 'pobres' suposa etiquetar una part rellevant de la població; caldria parlar de persones en situació de pobresa i no pas de pobres

Utilitzant aquesta taxa de risc a la pobresa, que amaga una trampa estadística desconeguda per molta gent, es deixen de banda altres dades que s'obtenen de la mateixa font (l'Enquesta de Condicions de Vida) i que no permeten lectures gaire optimistes. Sí, l'any 2006, un 43% de les llars catalanes manifestaven no tenir cap dificultat per arribar a finals de mes, l'any 2012, la proporció s'havia reduït al 38%. I sí, l'any 2006, hi havia un 3% de llars que vivien privacions materials severes, el 2012, ja n'hi havia un 7,4%.

Per molt que s'intenti transmetre que els problemes són temporals i que tot tornarà al seu lloc quan l'economia es recuperi, la crisi està marcant un abans i un després en la realitat social del nostre país. No tothom s'ha empobrit de la mateixa manera: les desigualtats socials han augmen-

IL·LUSTRACIÓ:
François Pagès

tat fruit d'unes polítiques públiques estatals i autonòmiques que mantenen una perfecta coherència. L'any 2006, la renda mitjana del 10% de les llars més riques de Catalunya era 7,5 vegades la renda mitjana del 10% de les llars més pobres. El 2012, ja era 15,4 vegades més gran. I no és d'estranyar, ja que les retallades de moltes ajudes que eren bàsiques per al 10% més empobrit ha fet que l'impacte de la crisi sobre les famílies més tocades per la crisi hagi estat extrem.

les elits, ens continuen forçant a pagar preus desorbitats per tenir un lloc on viure i ens exposen a situacions d'alta vulnerabilitat social, on la malaltia, l'atur o la vellesa es converteixen en factors desencadenants d'exclusió residencial. I les polítiques migratòries, populistes i xenòfobes, sentencien centenars de milers de persones a l'exclusió institucionalitzada i a la clandestinitat constant.

"Posar els pobres a treballar"

El panorama laboral contrasta amb l'obsessió de la classe política dirigent per "posar els pobres a treballar". S'apel·la a l'ètica del treball i de l'esforç per diferenciar les *bones pobres* –aquelles persones que *volen treballar*– de les *males pobres* o *aprofitades* del sistema de protecció social. L'ètica del treball és molt útil a l'hora d'atribuir l'exclusió social a factors individuals per descarregar les institucions de responsabilitat.

Atribuir la pobresa extrema a factors individuals permet justificar mesures i discursos polítics que redueixen els drets socials a programes sotmesos a l'arbitrarietat política i administrativa. La reforma del Programa Interdepartamental de Renda Mínima d'Inserció (PIRMI) que va dur a terme la Generalitat de Catalunya l'estiu de 2011 és un exemple clar de confrontació entre la realitat del treball diari de les professionals dels serveis socials i la ideologia del *workfare* que impregna el projecte polític de la dreta catalana. El PIRMI va néixer amb la finalitat d'oferir una renda mínima a les llars sense ingressos de manera temporal i a condició del compliment d'un pla de treball orientat a la inserció laboral. A efectes pràctics, però, el pagament de la renda mínima es perllongava en el temps i constituïa l'única font d'ingressos de les llars en una situació de pobresa severa.

L'ètica del treball és molt útil a l'hora d'atribuir l'exclusió social a factors individuals i descarregar les institucions de responsabilitat

La maquinària de l'exclusió social no s'atura encara que vegi brots verds. El mercat laboral –que continuarà deixant fora una part important de la població– i la mínima protecció social vinculada a les cotitzacions a la seguretat social condemnen a la pobresa una part de les persones ocupades i un creixent grup de població que no pot cotitzar prou per gaudir de prestacions de desocupació o pensions de jubilació. Les polítiques d'habitatge, orientades a mantenir els privilegis de

L'agost d'aquell any, l'administració catalana va deixar de pagar les rendes mínimes d'inserció per transferència bancària, va canviar la modalitat de pagament per l'entrega d'un xec i va *revisar* els casos un per un per evitar hipotètics frauds. Els consellers de Benestar i Família i d'Ocupació van argumentar que calia una reforma profunda del programa arran del seu fracàs en la inserció de les persones beneficiàries al mercat laboral i del "mal ús que se n'estava fent". Van

afirmar sense cap pudor que hi havia un nombre indeterminat de famílies beneficiàries que tenien altres ingressos "en negre" i d'altres que eren de nacionalitat estrangera i que havien tornat als seus països d'origen, cosa que els feia perdre el dret a la prestació. Sense un estudi exhaustiu i una anàlisi de les irregularitats, els canvis duts a terme aquest agost no tenen altra justificació que la ideològica. Les anècdotes que els consellers van posar damunt la taula durant la seva compareixença al Parlament no fan més que evidenciar els prejudicis i la visió esbiaixada que tenen aquests individus de la realitat diària de les famílies ateses pels serveis socials.

De què serveix esmentar situacions concretes de persones beneficiàries amb "pagaments a Canal+ o Gol TV"? Quina rellevància pot tenir, a l'hora de lluitar contra la picaresca, que el 42% de les persones perceptores siguin d'origen estranger? Els *exemples* del conseller Mena només pretencien justificar la intervenció davant el seu electorat, una classe mitjana carregada d'idees preconcebudes sobre la pobresa i que viu en el convenciment que mai no haurà de recórrer als ser-

L'espai públic se subordina als interessos privats del comerç i el turisme, mentre s'assetgen col·lectius tan diversos com les persones sense llar, les prostitutes, les petites traficants de droga o les venedores ambulants

veis socials. Les polítiques de lluita contra la pobresa són poc rendibles des del punt de vista electoral. Les persones socialment més vulnerables són relativament poques, amb xarxes socials fràgils i sense capacitat de resposta política o mediàtica. Si la crisi ofereix l'oportunitat per retallar allò que semblava intocable, com la sanitat o l'educació, les polítiques orientades als sectors invisibles de la societat són perfectament susceptibles d'ésser escombrades sense atendre els dramemes humans que hi ha al darrere ni la responsabilitat col·lectiva envers les profundes desigualtats que genera el nostre sistema de relacions socials.

Amb la imatge de la pobresa *apropiada* i roïna ben instal·lada a l'imaginari col·lectiu, ara, també ens volen fer creure que les persones aturades ho estan per comoditat. L'ofensiva en aquest sentit ja s'està preparant a través de múltiples programes de foment de l'emprenedoria i amb les crides a la creativitat, a reinventar-se, a crear el propi lloc de treball sense "esperar que

te l'ofereixin". Aviat, l'atur també serà un problema individual, resultat de tenir poc talent o poca creativitat i de no estar disposades a reinventar-nos. I si l'atur es culpa de cadascú... per què cal pagar subsidis i prestacions?

El delictes de ser pobre

La reacció dels estats davant l'increment de la marginalitat al qual ens aboquen les polítiques neoliberals consisteix a accentuar el seu caràcter punitiu. El nou rol de l'Estat cap a l'exclusió es vehicula a través del sistema penal i d'una profunda transformació de les polítiques socials. Recuperant els discursos liberals més clàssics, es condicionen les ajudes socials a la submissió a la lògica del treball precari, que manté les persones en la pobresa, però els proporciona un salari de subsistència substitutiu de les prestacions socials, mentre les manté ocupades i temeroses de perdre la feina.

Les pors i les inseguretats vinculades a la precarietat que ens toca viure són assumides com a inevitables per les elits polítiques i els debats se centren en altres pors més tangibles, però empíricament gens fonamentades, que avalen el populisme punitiu. En la competició per demostrar mà dura, les temàtiques de debat són l'incivisme i la inseguretat, mentre que les propostes que triomfen són l'enduriment de penes i sancions i la intensificació de la presència policial en tots els àmbits de la vida quotidiana.

Una de les conseqüències és l'assetjament penal i policial a col·lectius tan diversos com les persones sense llar, les prostitutes del carrer, les petites traficants de drogues o les venedores ambulants, que són classificades al sac de les excloses que no volen seguir camins d'inserció. La finalitat d'aquestes polítiques municipals és posar fi als usos de l'espai públic que no s'ajustin a les activitats convencionals. Aquesta tendència s'explica, en part, per la subordinació de l'espai públic als interessos privats del comerç i de les empreses turístiques. Ordenances de civisme com la de Barcelona, que permeten multar persones per dormir a la via pública, no només atempten contra la llibertat de les persones sense sostre,

sinó que subordinen l'espai públic a l'activitat econòmica privada.

Les polítiques de mà dura i de *tolerància zero* amb la delinqüència s'han materialitzat en un ús cada cop més intensiu de la reclusió penitenciària com a pena. Seguint el rastre del punitivisme anglosaxó, la majoria de països europeus han experimentat un creixement de la població penitenciària durant les dues darreres dècades. L'Estat espanyol i el Regne Unit són els que encapçalen aquest rànquing lamentable a l'Europa occidental. Les persones que trobem en aquestes presons cada cop més concorregudes,

però, no es corresponen, ni de bon tros, a la imatge que en té l'opinió pública. Les presons catalanes i espanyoles no són plenes d'assassins violents o de delinqüents sexuals en sèrie. El 2012, el 63% complia condemna per delictes contra el patrimoni o contra la salut pública (robatoris i tràfic de drogues). Per contra, els delictes que sovint s'utilitzen en la demagògia punitiva són clarament minoritaris: només un 6,3% de les persones recluses han estat condemnades per homicidi (xifra que inclou les condemnades només per temptativa) i un 5,5% per delictes contra la llibertat sexual.

Indicadors de distribució personal de la renda a Catalunya

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Índex de Gini	0,284	0,295	0,294	0,294	0,317	0,319	0,326
S80/S20	4,59	4,71	4,83	5,01	5,75	5,86	6,51
S90/S10	7,51	7,65	9,04	10,08	13,4	11,13	15,35

FONT: Idescat, a partir de dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE

Components de la taxa de risc de pobresa o exclusió social a Catalunya (2006-2012)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Taxa de risc a la pobresa	19	18,2	16,6	18,4	19,9	20,5	20,1
% població en llars amb baixa intensitat de treball	3,9	4,5	4,6	5	8	9,1	8,9
% població en llars amb privació material severa	3	2,5	1,6	2	3,7	7,2	7,4
Taxa de risc de pobresa o exclusió social (AROPE)	23,2	20,8	19,5	22,2	25,3	26,6	24,9

FONT: Idescat, a partir de dades de l'Enquesta de condicions de vida de l'INE

Ordenances de civisme com la de Barcelona permeten multar persones per dormir a la via pública

- Jim Fisher

Mark Aguirre: “L'Amèrica Llatina torna

Mèxic pateix tots els impactes del neoliberalisme a l'Amèrica Llatina. Segrestat per la droga i la corrupció, el 51% de la seva població es troba al llindar de la pobresa, mentre el representant de la seva elit empresarial, Carlos Slim, és la segona fortuna del planeta. Al seu torn, Veneçuela, el Brasil, Cuba, l'Equador o Bolívia abanderan la lluita per transformar l'Amèrica Llatina en un agent polític que, lluny dels dictats de Washington, asseguri un model de justícia i igualtat per a tothom. Així ho analitza Mark Aguirre a 'Una América Latina inconveniente' (El Viejo Topo), quan destaca l'emergència d'aquests nous governs progressistes que, encara sota l'empremta del capital, anuncien un nou socialisme que no acaba d'arribar. Pseudònim de Félix Lasheras (Saragossa, 1954), Aguirre repassa la situació dels diferents països i la força dels moviments socials com a catalitzadors d'aquesta esperança. Escriptor i periodista, Aguirre s'ha passat mitja vida transitant d'un lloc a un altre. Ha viscut a Mèxic, la Xina, Cambotja o els Estats Units i, actualment, roman a Moçambic, des d'on desgrana les claus que poden convertir l'Amèrica Llatina en el laboratori d'un món més just, divers i sostenible.

Àlex Romaguera
@AlexRomaguera

Subtitules el teu darrer llibre, *Una América Latina inconveniente*, amb la llegenda *Cómo los peones se están apoderando de la finca*. A què et refereixes?

Observo que l'Amèrica Llatina ha canviat des de fa quinze anys, moment en què diferents governs aposten perquè esdevingui un subjecte polític independent i sobirà. Des d'aleshores, es reuneixen les condicions perquè, 500 anys després, l'Amèrica Llatina canviï el rumb i decideixi per ella mateixa.

Qui impulsa aquest nou escenari?

El punt de partida és l'arribada d'Hugo Chávez a la presidència de Veneçuela. Si bé es tracta d'un moviment que ve de lluny, aprofita el potencial del petroli per l'economia de la regió. No oblidem que Veneçuela és el país amb més reserves de combustible del món. Doncs bé: com qualificava la revista *Forbes*, "Chávez era un Castro amb petroli". No tan sols volia transformar la societat cap al socialisme, sinó utilitzar la capacitat econòmica del petroli per impulsar aquest procés i rellan-

çar la lluita per la sobirania de l'Amèrica Llatina. I ho va fer des de la sensibilitat social, integrant els exclosos dins el sistema.

També escenificava el rebuig a la ingerència dels Estats Units?

Ell sabia que el procés venia dels camperols, els desapareguts i les lluites iniciades dècades enrere. En va prendre consciència i va adoptar una actitud enèrgica després del Caracazo, la mobilització espontània protagonitzada, l'any

- *“La ingerència dels Estats Units passa, avui, per la guerra de la droga, amb la qual justifica petites intervencions”*

- 1989, pels sectors pobres de Caracas contra el reajustament neoliberal que aplicava el president d'aleshores, Carlos Andrés Pérez, i que es va saldar amb nombroses víctimes. Aquell episodi va empènyer Chávez a mobilitzar els sectors populars, sense els quals era impossible aquesta transformació. Un procés que també es va produir al Brasil, quan Luis Inácio Lula da Silva va trencar amb l'Acord de Lliure Comerç per a Amèrica (ALCA), el principal full de ruta dels Estats Units a la regió.

Lula és un factor important en la construcció d'aquest subjecte polític?

Va ser elegit gràcies al suport del sindicalisme i els sectors populars. Tant ell com Chávez sabien que la crisi l'havien provocada els anomenats "banquers d'ulls blaus" i que l'única manera d'aconseguir que l'Amèrica Llatina decidís sobre el seu destí és beneficiant els més desfavorits.

Les darreres protestes a Veneçuela expliquen la resistència de l'oligarquia a aquest nou rumb?

Demostren la impaciència dels qui, davant la mort física de Chávez, creien que la revolució bolivariana s'acabaria. I s'equivoquen perquè, tot i desaparèixer Chávez, hi ha hagut dues eleccions, les presidencials, en què Maduro ha guanyat de manera ajustada, i una segona, que l'oposició planteja com a plebiscit, on el bolivarisme també s'imposa. Això ha neguitjat l'oligarquia, que maniobra des del carrer per desestabilitzar el país.

Mercosur és la pota econòmica d'aquest projecte emancipador a la regió?

És un puntal decisiu, que guanya poder d'ençà de la inclusió de Veneçuela, cosa que reforça el Brasil com a sisena potència mundial i consolida el bloc amb les reserves petrolíferes més grans del món. A banda, permet ampliar la coordinació al Carib, un espai bàsic per al control de

na a ser dels llatinoamericans”

FOTOGRAFIES:
Ramon Serra

l'Amèrica Llatina i des del qual es pot expandir cap a d'altres zones del continent. Després de la ruptura amb l'ALCA, Mercosur és el segon esdeveniment que trenca amb la màxima segons la qual “el que és bo pels Estats Units també ho és per a l'Amèrica Llatina”. Aquesta idea queda enterrada definitivament.

Entre els protagonistes del canvi, hi conviuen una tradició que aposta per la socialdemocràcia (com al Brasil o l'Uruguai) i una altra que opta per l'anomenat Socialisme del segle XXI, amb Veneçuela al capdavant. A la llarga, això pot generar tensions?

Chávez representa la ruptura amb el capitalisme i la defensa del socialisme per resoldre els problemes socials, mentre Lula significa el desafiament al gran capital i l'impuls de reformes que, malgrat algunes contradiccions, han tret molta gent de la pobresa. També és cert que, més enllà del vessant social, hi ha diferències d'estratègia. Així com el Brasil vol formar part del Consell de Seguretat de l'ONU i participar en la política internacional a través del BRIC o les seves inversions a l'Àfrica, Veneçuela se centra en el continent americà i abandona l'ala esquerra d'aquest projecte integrador. Per tant, hi poden haver desacords entre uns i altres, però, en general, comparteixen la idea de bastir i donar solidesa a l'Amèrica Llatina com un espai comú.

Des d'alguns moviments socials, com ara la joventut o les comunitats indígenes, es critiquen les polítiques dels governs respectius. Què n'opines?

Que les qüestionin és positiu. Estan contraposant un model radicalment democràtic amb un model que no assegura un repartiment just de la riquesa, que –sobretot al Brasil– està a les mans d'uns quants milionaris. L'important és que aquesta oposició popular no és conservadora ni impulsada per grups neoliberals, sinó que ve de l'esquerra i contribueix a empènyer i accelerar el procés engegat.

A l'Equador, en relació al futur de l'Amazònia, els moviments insisteixen que la nova Amèrica Llatina ha d'anar lligada a un model productiu sostenible. Aquest és el debat de fons?

El cas de l'Equador és paradigmàtic, ja que la decisió de deixar el petroli sota terra per respectar les comunitats no ha vingut de les ONG, sinó del mateix govern. I això és nou, però també implica alguns riscos, ja que Rafael Correa ha promès serveis i l'accés a automòbils i altres béns materials als seus votants. Uns béns pels quals haurà de treure petroli d'algun lloc. Veurem com ho gestiona.

La qüestió, doncs, és si extreus petroli per satisfer les capes urbanes o treballes per un canvi cultural amb l'objectiu que la població no tingui la temptació de pujar al tren del capitalisme?

I això és complicat, perquè estem en una societat global on ningú no vol renunciar a tenir cotxe o ordinador. Per tant, si no hi ha una solució dels qui creen aquesta cosmivisió de valors, és molt difícil transformar les coses. En part, això hauria de venir per un canvi de direcció política a Europa.

“Fins que no hi hagi un canvi de direcció política a Europa, sempre hi haurà un risc per a l'Amèrica Llatina”

La pèrdua d'influència dels Estats Units també ha ajudat a la irrupció d'aquest nou contrapoder?

Són vasos comunicants. Si, fa uns anys, la declaració de John Kerry acusant Veneçuela de practicar el terror hauria sentenciat Maduro, ara ja no és així. Els Estats Units han quedat aïllats i saben que no poden anar més enllà. També perquè la seva musculatura militar és diferent de quan imposava dictadures. Fa més d'una dècada que estan implicats en guerres i han quedat molt tocats a l'Iraq o a l'Afganistan, on s'han vist obligats a retirar les tropes.

La seva ingerència per on passa?

Sobretot, per la guerra de la droga, amb la qual justifica petites intervencions i accedeix al cor dels estats. Ho ha intentat a Bolívia o el Perú, però tampoc no li ha funcionat. La revolució bolivariana és prou poderosa i, com va dir Hugo Chávez, “després de catorze anys, tenim pàtria”, “adoptem les nostres decisions” i “hem trencat tots els llaços amb l'imperi”. Tant és així que s'han expulsat diplomàtics i s'han nacionalitzat empreses estrangeres, cosa impensable fa alguns anys.

Però Mèxic i Colòmbia encara continuen sota els dissenys de Washington...

Sens dubte, els Estats Units condicionen les decisions d'aquests estats i dicten les polítiques que han de fer. A Colòmbia, han ajudat a combatre les FARC tallant les comunicacions entre les diferents faccions del grup guerriller i, a Mèxic, venen armes als càrtels de la droga i, a través de drones i altres sistemes d'intel·ligència, controlen el país. Utilitzen la droga com a instrument per incidir-hi, però

insisteixo: això ja no és possible a Veneçuela o el Brasil. En aquest aspecte, també han canviat les tornes.

Cuba és el banderí èpic d'aquesta onada de progressisme al continent?

És exemplificant perquè, després de 50 anys de bloqueig, demostra que es pot resistir a l'imperi. No sols això: s'ha integrat al continent i, gràcies al seu paper i el de Veneçuela, posa damunt la taula els camins cap a un socialisme real. Un model que també comença a ser valorat a Hondures, el Salvador i altres països de l'Amèrica Central.

El rebuig cap a Veneçuela que mostra part de l'esquerra europea està justificat o és fruit de la ignorància?

França i Espanya tenen la mateixa actitud arrogant quan es parla de les antigues colònies. L'única diferència és que França no té llaços amb Veneçuela, mentre que, a Espanya, el menyspreu s'explica perquè les elits espanyoles i alguns sectors progressistes encara es pensen que és la seva finca. La imatge del rei escridassant Chávez il·lustra aquest sentit del domini, com també respecte a Panamá, Bolívia –s'ha ridiculitzat Evo Morales per dur un jersei d'alpaca– o la Veneçuela de Maduro: no accepten que un conductor d'autobús defensés el socialisme davant d'un home de Harvard. L'Amèrica Llatina ha dit prou d'aquest servilisme i torna a ser dels llatinoamericans.

Quins perills haurà d'encarar a partir d'ara?

Primer, la presència del neoliberalisme, que encara té adeptes a molts països i confia a reformular-se, com va fer durant l'època de Ronald Reagan i Margaret Thatcher. Per tant, fins que no hi hagi un canvi de direcció política a Europa, sempre hi haurà un risc per a l'Amèrica Llatina. En segon lloc, la temptació de finançar el desenvolupament basant-se en la destrucció de la naturalesa, perquè ens hi estem jugant la vida de tots. En qualsevol cas, els moviments estudiantils, les dones, les comunitats rurals i el nou rumb iniciat per alguns governs ens ensenyen que l'Amèrica Llatina està fent camí per construir un model social més just i democràtic.

La vida al camp, una opció davant la crisi?

L'actual context econòmic i social ha revifat la migració de persones d'origen urbà cap a les àrees rurals amb l'objectiu de trobar un entorn favorable per desenvolupar un projecte de vida alternatiu. Les motivacions d'aquests moviments migratoris, que són ben diverses i varien substancialment en funció del col·lectiu i les persones que les protagonitzen, donen lloc a un fenomen força heterogeni. Algunes persones migren empeses per la situació econòmica imposada per la crisi i d'altres, per la voluntat de dur una vida tranquil·la al marge de la voràgine urbana. Tanmateix, hi ha alguns grups que marxen amb la intenció d'engegar projectes autogestionats, sovint vinculats a l'activitat agrària, i construir estils de vida no hegemònics i noves formes d'organització social. Aquest, però, no és un fenomen nou, es nodreix d'experiències de generacions anteriors que ja veien en aquesta 'fugida urbana' una opció de canvi social i de projecte vital.

Carles Guirado

quadernsdillacrua@setmanaridirecta.cat

Re poblament rural, neoruralisme, retorn al camp, èxode urbà. Aquestes són algunes de les etiquetes que s'han emprat per referir-se a un fenomen present als països occidentals al llarg de la segona meitat del segle xx i que, amb una intensitat i una temporalitat variables, ha impulsat una part de la població, principalment jove, a construir nous models i estils de vida a les àrees rurals.

Els antecedents del fenomen

Les arrels més recents d'aquest moviment es poden situar en el context de la contracultura americana. Sorgit als Estats Units a cavall de la dècada de 1950 i 1960, el moviment, que va fer seu l'ideari de socialistes utòpics com Robert Owen i Charles Fourier i d'autors llibertaris com Henry David Thoreau, va assimilar els plantejaments de retorn a la natura com un dels seus pilars. Arran d'això, va sorgir un moviment comunal molt important als Estats Units, que el 1970 comptava amb més de 2.000 comunes repartides per tot el territori, on s'aplegaven més de mig milió de persones que, mitjançant la vida en contacte amb la natura, buscaven un alternativa de transformació social i personal com a resposta a la deshumanitzadora i alienant *american way of life*. Aquests projectes estaven concentrats, majoritàriament,

als estats de l'oest, on el moviment va arrelar amb més força.

A Europa, les protestes ciutadanes de finals de la dècada de 1960, protagonitzades pel moviment estudiantil, van fer aflorar les idees llibertàries de retorn al camp. Una part del jovent urbà vinculat a les lluites socials veia el repoblament rural com una nova oportunitat per construir alternatives de transformació social i alliberament col·lectiu; per intentar construir allò que no havia *funcionat* a l'urbà. Aquest moviment coincideix amb el punt culminant de l'èxode rural a la majoria dels països europeus. Els territoris despoblats i immersos en una profunda crisi estructural van ser l'entorn favorable per desenvolupar aquestes experiències comunitàries, principalment vinculades a l'activitat agrària i els oficis artesans, moltes de les quals no van reeixir.

El fenomen neorural a Catalunya

A Catalunya, l'emergència del fenomen de retorn al camp es va produir amb uns anys de demora en relació amb França i els Estats Units. Per proximitat geogràfica i cultural, el fenomen neorural català té moltes més semblances amb el moviment de retorn a la terra que es va produir a França que no pas amb les comunes *hippies* americanes. A Catalunya, els primers assentaments neorurals es van situar, principalment, a les comarques del Pirineu (sobretot al Pallars) o a les de la serralada transversal (en espe-

cial a la Garrotxa), dos enclavaments destacats en les migracions del món urbà-rural de l'època.

El moviment de retorn al camp que va aparèixer a Catalunya es va decantar cap al vessant més col·lectiu o comunitari i va donar lloc a projectes comunals. A partir de la dècada de 1980, però, aquests plantejaments van anar perdent embranzida i el fenomen va adquirir un tarannà més vinculat a l'ecologia i

Les arrels més recents d'aquest moviment es poden situar en el context de la contracultura americana

el naturalisme. També s'hi barrejaven les migracions laborals motivades per la demanda de mà d'obra que suposava la creixent terciarització dels territoris rurals, sobretot pel desenvolupament del sector turístic. En aquesta segona etapa, les migracions van deixar de ser majoritàriament col·lectives i es van produir, principalment, de manera individual o en parella, ja que responien a motivacions molt més diverses i de caire personal i, per tant, sovint es deixaven de banda les aspiracions d'engegar projectes col·lectius.

Crisi i retorn al camp

En el context actual de crisi, el fenomen del retorn al camp està experi-

mentat un nou impuls. Encara que no sigui comparable amb el fenomen neorural ni amb la crisi econòmica de la dècada de 1970, hi ha persones que, actualment, veuen que aquesta opció és una possible solució davant la situació econòmica individual, la creixent exclusió social i la dramàtica realitat laboral existent. A Grècia, per exemple, un país fortament colpejat per la dictadura dels mercats, el fenomen de retorn al camp ha pres una magnitud considerable, ha esdevingut una resposta ciutadana per fer front a l'escaïnyament de la societat davant el deute, l'atur i la pobresa.

Aquest moviment també és present a Catalunya i sembla que està agafant embranzida. Els projectes vinculats a la producció agroecològica engegats per joves de ciutat que deixen l'entorn urbà per instal·lar-se als territoris rurals (i també per joves rurals que perceben la ruralitat d'una manera diferent a les generacions anteriors) estan creixent dia rere dia i, de mica en mica, el territori es va omplint d'experiències amb un ferm compromís polític i una clara vocació de transformació social. Són projectes que, sovint, s'emmarquen sota el paraigua del moviment cooperatiu i que neixen amb la voluntat de construir alternatives econòmiques reals al sistema capitalista. Evidentment, els problemes i les dificultats hi són, però també la il·lusió, l'esperança

Els projectes vinculats a la producció agroecològica engegats per joves que deixen l'entorn urbà estan creixent dia rere dia

-
Na Pai

i el compromís que els impulsa a treballar conjuntament per un món rural viu i dinàmic i, alhora, per una societat més justa i solidària.

Construint l'alternativa

Una flor no fa estiu ni dues, primavera, però els projectes que apareixen vinculats a aquestes migracions de retorn al camp ja han deixat de ser fets isolats i les alternatives econòmiques i socials que proposen, des de i per l'entorn rural, són cada vegada més presents al territori català. Són projectes que abracen diferents sectors, des de l'agricultura fins als serveis, i que prenen formes organitzatives ben diverses, des de projectes cooperatius, de caire col·lectiu i de vida en comunitat fins a iniciatives individuals que troben l'espai òptim per desenvolupar-se a l'entorn rural.

La voluntat de viure al camp i del camp i de fer-ho de manera conjunta ha portat diferents persones d'origen urbà, però també d'origen rural amb una visió renovada sobre la ruralitat, a desenvolupar comunitats d'economia compartida dedicades a la producció agrària amb criteris agroecològics arreu del país, com per exemple la Xicòria (Montblanc), La Kosturica (Canovelles), La Garbiana (Tarroja de Segarra) o La Saó (Garrotxa), entre moltes altres.

Hi ha altres activitats que en mostren experiències interessants de vida

al camp. El sector agroalimentari n'és un bon exemple. Prolifera els petits obradors que elaboren productes de qualitat com formatge, iogurt, vi, embotit, pa o conserves, seguint criteris que els desmarquen de la indústria alimentària i apostant pel producte local i pels principis de la sobirania alimentària. Passa el mateix en l'àmbit de l'artesania, on trobem projectes com l'Obrador Xisqueta, que aplega diferents artesanes i pastors dels Pallars

-
De mica en mica, el territori català es va omplint d'experiències amb un ferm compromís polític i una clara vocació de transformació social

-
amb l'objectiu de posar en valor un recurs local com la llana i aconseguir que els pastors d'aquestes dues comarques la cobrin a un preu just per contribuir, així, al manteniment dels ramats d'aquesta raça autòctona d'ovella.

Independentment del sector on es desenvolupin, totes aquestes iniciatives de vida al camp tenen un denominador comú: la intenció de transformar l'entorn proper i la realitat global dia a dia, construint l'alternativa pas a pas.

OPINIÓ

Anar a viure al camp no són flors i violes

Na Pai

No us voldria desanimar, però sí prevenir-vos d'alguns dels obstacles i les problemàtiques que es troben en el camí vers una vida més autònoma i sostenible al camp.

Trobar gent

El primer obstacle és trobar algú amb qui anar a viure al camp, ja que fer-ho sola pot ser prou aspre. No és fàcil trobar algú de l'entorn immediat disposat a fer el salt ara i no quan acabi tal feina o els estudis... Si tens parella, pots intentar convèncer i, si no, pots intentar buscar algú a través de Replament Rural (replament.tk).

Trobar lloc

Hi ha una gran tendència a fixar-se únicament en les cases, però el que importa és la terra: que sigui cultivable i hi hagi aigua. L'habitatge es pot solucionar amb una tenda a l'estil iurta o de bioconstrucció; una opció molt més senzilla que no pas reconstruir una ruïna. Terra Franca et pot ajudar a accedir a terres de cultiu (terrafranca.cat).

Desfer-se de les addiccions i les dependències tecnològiques

Estem massa enganxades als luxes i les comoditats que ens ofereixen els combustibles fòssils. Això ens acaba empenyent a sacrificar alguns ideals per dedicar-nos amb cos i ànima a construir un projecte econòmic que ens doni diners; fer que funcioni i sigui rendible, sovint, comporta estrès rural. Viure al camp ens pot

fer més insostenibles que viure en una ciutat on no hem d'agafar el cotxe per anar a qualsevol lloc. Actualment, l'autogestió rural no va molt més enllà de l'hort, les gallines i la llenya i, amb això, també depenem d'eines i recursos del sistema que pretenem superar. Ens falta molt per assolir el nivell d'autoabastiment dels nostres avis i àvies del camp, però elles són la prova que és possible.

Aprendre a conviure (entre iguals?)

L'autogestió i la sostenibilitat passen per aprendre a compartir i cooperar, però hem estat educades en un individualisme molt fort que dificulta molt la convivència. Moltes repobladores rebutgem l'autoritat i la jerarquia, tot i que no queda del tot provat que es pugui bastir una organització agrorural sense elles. Per més que ho intentem, en aquells àmbits on no hi ha líders responsables clares o càstigs i recompenses com els de qualsevol feina adinerada, la tendència és a la dispersió o l'abandonament.

Desert sexual

Sense parella, ja et pots oblidar de practicar sexe de manera immediata o a mitjà termini. Per qui està acostumada a l'extens mercat sexual urbà, aquesta és una prova dura que cal superar. Hi ha qui proposa sessions de sexe col·lectiu per superar aquesta escassetat sexual rural i, al mateix temps, promoure la cohesió social.

Un últim consell de repobladora: no existeix el lloc ni el grup ni el moment ideal per anar a viure al camp, si realment tens l'anhel, no hi donis més voltes i tira-t'hi de cap!

La desmemòria de la memòria

FOTOGRAFIA I TEXT: Carlos Castro

Vint anys no són res. Ja ho deia Joaquim Jordà. Quan la mort es presenta de manera rutinària a cada moment, a cada cantonada, a cada casa, també és no res. Només un altre estat físic del cos humà. Inert. A vegades, hi ha gent que és morta en vida, com se sol dir. Quan els arriba el torn, el seu cadàver només confirma el traspàs. Ja fa dues dècades que, a Gitarama, Butare, Ruhengeri... centenars de milers de persones esperaven el moment amb resignació. Se sabien assenyalades. Per a moltes, la singularitat del fet ja no raïa en la pròpia mort, sinó en la manera com es duïa a terme. Si tenies uns quants dòlars i el teu botxí era magnànim, un tret ho feia tot més net. El matxet, però, era l'opció més comuna.

Els botxins compartien una mateixa cultura, una mateixa llengua i un mateix país amb les persones a qui massacraven. Majoritàriament tutsis, identificades gràcies als documents

d'identitat ètnics creats a l'època colonial. Però també hutus moderats. Eren veïns i, en molts casos, bons veïns. Amb la història, s'havien assimilat, Bèlgica els va fragmentar i humiliar i la revenja en va fer caure molts al més baix fons de la condició humana.

A ulls dels *mass media*, dues tribus africanes històricament enfrontades que es mataven de manera salvatge llavors com havien fet sempre. Cinisme per evitar submergir-se en el fangar. Els EUA van posar els peus a Mogadiscio mesos abans –divuit soldats van morir– i tota la comunitat internacional s'havia enfonsat fins a la cintura als Balcans. Per què assumir responsabilitats històriques i tractar de comprendre? Hi havia alguna cosa a comprendre?

Pobresa, analfabetisme, manipulació i humiliació eren, ahir, l'amenaça a Rwanda. Derrotats els indignes, l'amenaça és, avui, la justícia del vencedor.

RODA EL MÓN

14-15

Tailàndia alimenta el sector pesquer a través de l'explotació laboral i el tràfic de persones

16

La lluita contra els transgènics a l'Argentina: Río Cuarto i Córdoba es mobilitzen contra els projectes de l'empresa Monsanto

EUROPA // MALGRAT TENIR UNA LEGISLACIÓ RESTRICTIVA AL RESPECTE, ALEMANYA HA EXPORTAT ARMES A REGIONS EN CONFLICTE

Armes alemanyes a tots els bàndols

Andreu Jerez
Berlín (Alemanya)
@La_Directa

El comerç mundial d'armes no entén de crisi: va créixer un 14% entre el 2009 i el 2013 i, d'acord amb eixa lògica exportadora armamentística, l'anomenada locomotora econòmica europea ocupa la tercera posició mundial.

Així ho indica l'últim informe anual de l'Institut Internacional d'Estudis per a la Pau (SIPRI) d'Estocolm. Malgrat que Alemanya va reduir les seues exportacions d'armes un 24% durant l'últim lustre, la indústria armamentística germànica continua acumulant el 7% del mercat global d'armes i manté, així, la tercera posició en aquesta classificació, només per darrere dels Estats Units (30%) i Rússia (26%), però fins i tot per davant de la Xina (5%).

Tot i que eixa xifra encaixa bastant bé en la lògica econòmica d'un país que basa més del 50% del seu PIB en les exportacions, el fet que Alemanya sigui un dels principals exportadors d'armes del món no casa amb la retòrica oficial usada des de la fi de la Segona Guerra Mundial per la seva diplomàcia: prudència en guerres i agressions unilaterals com la invasió de l'Iraq per part dels EUA. Però, una cosa són les xifres i els discursos

Alemanya diu una cosa però en fa un altra a l'hora de signar els contractes milionaris de venda d'armes

oficials i, una altra, les pràctiques reals aplicades per les elits polítiques i econòmiques. El cas dels fusells G36 de l'empresa Heckler & Koch, trobats fa tres anys en mans tant de membres de la delinqüència organitzada com dels anomenats grups d'autodefensa a Mèxic, en són un clar exemple.

Militars mexicans armats amb fusells d'assalt alemanys Heckler & Koch / STR

La llei de la República Federal Alemanya estableix que la indústria armamentística del país no pot exportar a països o regions que estan en crisi o en guerra. Per això, per exportar armes o la tecnologia necessària per fabricar-les, les empreses alemanyes del sector necessiten llicències atorgades pel govern federal. Com pot ser, doncs, que els fusells d'assalt del model G36 de Heckler & Koch acabassen a Guerrero, un dels Estats federats mexicans més colpejats per l'anomenada *guerra* contra el narcotràfic, que ja ha deixat més de 100.000 morts des de 2005, segons xifres del mateix govern mexicà?

BUSCANT RESPOTES

La conferència *Dependències violentes*, organitzada recentment a la capital alemanya pel grup Mèxico via Berlín, va intentar donar resposta a eixa i altres preguntes. Amb la participació de gent experta, periodistes especialitzades, acadèmiques i investigadores, la conclusió principal va ser: Alemanya diu una cosa

davant la comunitat internacional, però en fa un altra a l'hora de signar els contractes milionaris de venda d'armes. I ho fa sense considerar seriosament les conseqüències del seu model exportador.

"El govern federal va oblidar que l'exportació d'armament té un efecte de llarga duració. Un fusell com el G36, per exemple, pot ser usat durant dècades, mentre que les decisions polítiques solen tenir una caducitat de cinc anys o inclús menys. El fet que el fusell caigués en mans de criminals mexicans demostra que l'estratègia d'Alemanya d'enfortir l'Estat mexicà no només va fracassar, sinó que, a més, va contribuir a l'augment de la violència", argumenta Hauke Friedrichs, periodista especialitzat en temes de seguretat i col·laborador habitual del prestigiós setmanari *Die Zeit*.

Amb voluntat de fer d'advocades del diable, algunes de les persones assistents a la conferència van preguntar si hi ha alternatives realistes, tenint en compte els negocis milionaris que tanquen les

empreses armamentístiques alemanyes fora de les fronteres de la UE. "A Europa, un mercat clau pels fabricants d'armes alemanys, el negoci perillós. Això obliga la indústria del país a exportar més per no caure en la decadència econòmica", assegura Alexander Lurz, expert en armament i assessor del partit opositor *Die Linke* (L'Esquerra). "Davant aquesta situació, el govern alemany té dues opcions: fomentar la venda d'armes a altres països o posar en marxa programes de reconversió del sector", afegeix Lurz.

UNA INDÚSTRIA AMB HISTÒRIA

Carlos A. Pérez Ricart és un dels fundadors del grup Mèxico via Berlín. Aquest estudiant de doctorat i polític mexicà no dubta: Alemanya va vendre il·legalment armament "sobrant" de la Segona Guerra Mundial a països en conflicte entre 1964 i 1975. La seua investigació, que porta per títol *Merex AG o la frontera de lo (i)legal en la política alemana de exportación de armamento*, apunta que es van vendre armes fins i tot a bàndols enfrontats en un mateix conflicte, els exèrcits de l'Índia i el Pakistan el 1965.

L'informe, basat en documents desclassificats de la CIA, col·loca l'empresa MEREX AG -fundada per l'exmilitar nazi Gerhard Mertin, aleshores protegit pels serveis d'intel·ligència de l'Estat alemany occidental- al centre neuràlgic d'una xarxa de contactes i empreses fantasma que s'encarregaven d'efectuar les vendes d'armament que la llei alemanya no permetia. "En eixes operacions, hi van participar els serveis secrets del país per desfer-se d'arsenal de la Segona Guerra Mundial a preu de mercat", assegura Carlos A. Pérez Ricart.

Amb paraules del polític mexicà, el cas demostra "la contradictòria política exterior alemanya durant la segona meitat del segle xx i la línia fina que separa la legalitat i la il·legalitat" en el mercat d'exportació d'armes mundial, del qual la indústria alemanya continua sent un líder destacat. ◀

TAILÀNDIA // OCCIDENT ÉS EL PRINCIPAL CLIENT DE LA TERCERA INDÚSTRIA PESQUERA MÉS GRAN DEL MÓN

Pesca, explotació laboral i tràfic de persones a Tailàndia

Caralp Mariné
Bangkok
@CaralpMarine

Somachi -és un àlies- va néixer a Cambodja el 1986, fill d'una família pobre. Quan la seva mare va morir, va anar a viure amb la seva àvia. Amb l'esperança de trobar una feina que li permetés sobreviure, un amic li va parlar de la possibilitat de posar-lo en contacte amb un agent que podria ajudar-lo a trobar una bona feina a Tailàndia. L'agent va convèncer Somachi perquè acceptés treballar en un vaixell de pesca, assegurant-li que podria guanyar un bon salari. L'àvia de Somachi va haver de vendre la casa on vivien per poder pagar la comissió que l'agent li va demanar per col·locar-lo en un d'aquests vaixells: 3.000 bahts tailandesos (prop de 70 euros).

Somachi va entrar al país de manera irregular i va ser traslladat al golf de Samut Prakarn per treballar en el sector de la pesca. Els tres primers mesos, no va rebre cap salari. El propietari del vaixell li va assegurar que l'agent l'havia venut per 20.000 bahts (450 euros) i que hauria de treballar fins que pagués el deute. Treballava gairebé tot el dia, sense hores de descans, sense assegurança mèdica, exposat a violència física i psicològica en diverses ocasions, fins que un dia es va poder escapar d'aquest infern pujant a un tren en una de les parades que el vaixell va fer per descarregar el peix.

El 94% dels pescadors no tenen contracte laboral i el 17% confessa que no deixa la feina per por de ser castigat

Aquest és un dels casos que documenta l'Organització Internacional del Treball (OIT) al seu últim informe sobre les condicions de treball dins el sector de la pesca tailandès. Un informe que analitza la greu situació en què es troben molts dels treballadors que formen part d'aquest sector. L'estudi ha descobert que el 94% dels pescadors no tenen contracte laboral, el 70% són reticents a treballar-hi i el 17% confessa que no deixa la feina per por de ser castigat. "El càstig pot ser la violència, una denúncia a les autoritats

o, el més comú, no rebre el salari. Amb aquesta amenaça, els amos aconsegueixen retenir la tripulació", explica a la DIRECTA Max Tunon, membre de l'OIT a Tailàndia i coordinador del projecte de protecció dels treballadors immigrants de l'explotació laboral que desenvolupa aquesta organització.

INDÚSTRIA PESQUERA

Tailàndia és el tercer país exportador de peix del món. Aquestes transaccions generen uns ingressos superiors als 5.300 milions d'euros l'any. Els EUA i la Unió Europea són els principals clients d'un mercat que s'articula sota unes condicions laborals d'explotació i amb repetits exemples de tràfic de persones. L'agència de l'ONU que controla i estudia el tràfic de persones (la UNIAP), en un estudi recent elaborat en aquest país, assenyalava que el 58% de les persones immigrants rescatades del tràfic i enquestades per l'informe declarava haver estat testimoni de la mort de companys de pesca a mans dels capitans del vaixell,

per raons de debilitat física o malaltia. A Tailàndia, el tràfic de persones, doncs, no només nodreix la prostitució.

La indústria de la pesca és força difícil d'articular i controlar. Suposa moltes hores de treball, la retribució va en funció de la quantitat de peix que pot aconseguir cada pescador i es treballa a alta mar durant períodes llargs. Però el que fa que el sector de la pesca tailandès sigui especialment vulnerable i el diferència de la resta és el fet que la majoria de les persones que en formen part són immigrades i algunes d'elles fins i tot són forçades a treballar-hi. "El 80 o el 90% dels treballadors del sector de la pesca provenen de Cambodja, Myanmar o Laos i gairebé el 99% es troba en una situació legal irregular", afirma Tunon.

EL CAMÍ CAP A L'EXPLOTACIÓ

Centenars de persones cambodjanes, birmanes i laosianes que viuen contextos difícils escapen de la greu situació de pobresa dels seus països i es llancen a l'aventura tailandesa: la promesa d'una

La retribució dels pescadors varia en funció de la quantitat de peix que aconseguixen / ENVIRONMENTAL JUSTICE FOUNDATION

vida millor, una feina, un horari, un salari. Els moviments migratoris per motius laborals han crescut de manera important els últims anys a la regió del Mekong, al sud-est asiàtic. Gràcies al desenvolupament econòmic de Tailàndia, la majoria de la immigració, sense cap tipus de formació, és reclamada per diverses indústries per desenvolupar treballs perillosos que impliquen la força física. La millora de l'educació i la transformació demogràfica tailandeses han generat la necessitat d'importar força de treball d'altres països. A Tailàndia, hi ha gairebé tres milions de persones migrades que participen en diversos sectors: construcció, feina domèstica, agricultura i pesca. Tot i que hi ha mecanismes per entrar al país de manera legal, la majoria ho fa sense documentació. "Des que tenim registre, només 100.000 immigrants han entrat al país legalment", apunta Max Tunon.

Les treballadores que arriben al país són reclutades a través d'un sistema d'agents. Sovint, són familiars i amistats qui posa en contacte les futures immigra-

des amb l'agent. L'empresariat que opera a Tailàndia promet una comissió per cada treballadora reclutada a l'agent, que viu als països d'on provenen les immigrants, viatjant per diferents províncies i intentant convèncer la gent més pobre que, a Tailàndia, hi ha una feina que l'està esperant. En molts casos, a més, les reclutadores demanen una comissió a les migrants pel tràmit i els fan promeses que no queden registrades a cap document ni contracte. Quan arriben a Tailàndia i s'adonen que han estat enganxades o fins i tot venudes, no troben la manera de reclamar o denunciar el cas ni tampoc d'escapar.

NOVA ESCLAVITUD

Les limitacions de la regulació tailandesa i la poca capacitat de les autoritats d'articlar un sistema de control i inspecció deixen aquest sector sota un paraigües de llibertat que fomenta l'abús. La llei laboral tailandesa eximeix el personal treballador de la pesca i les altres regulacions ministerials que haurien de protegir el sector no tenen en compte els vaixells amb menys de vint tripulants o els que viatgen més enllà d'aigües tailandeses durant més d'un any. La situació política i el delicat desenvolupament econòmic del país que governa la primera ministra Yingluck Shinawatra no ajuden, tampoc, a la millora del problema. La

falta d'organitzacions de professionals de la pesca que permetin agrupar i defensar les seves necessitats també dificulta la resolució del conflicte. A més, la majoria del personal no coneix els seus drets ni els mecanismes legals que l'emparen. Desesperades, moltes d'aquestes persones s'intenten escapar llençant-se al mar i esperant ser rescatades per altres vaixells. Algunes no sobreviuen.

Algunes persones fan torns que poden arribar a durar entre 17 i 24 hores al dia i la majoria no descansen prou temps

Un dels casos que documenta l'informe de l'OIT és el de Momo, que va ser reclutat a Cambodja per un agent que li va prometre feina en un vaixell tailandès. El va convèncer prometent-li un salari més alt que el que estava guanyant a Cambodja. Treballa sense estar registrat, però té un carnet on apareix el seu nom i pel qual paga 300 bahts (7 euros) cada mes. Aquest carnet, però, és de poca utilitat: li permet moure's només per la província de Rayong i no el va protegir quan va ser arrestat per la Reial Marina Tailandesa per no tenir permís de treball ni estar registrat mentre pescava al golf de Tai-

làndia. El abusos als quals s'enfronten Momo i la majoria de gent migrant que es dedica al sector de la pesca són diversos. A més dels esmentats, algunes persones fan torns que poden arribar a durar entre 17 i 24 hores al dia i la majoria no descansen prou temps. El salari que reben varia en funció de l'empresa o particular per qui treballen. Arriben a cobrar aproximadament 6.480 bahts (150 euros) al mes, tot i que sovint s'enfronten a deduccions del salari no justificades. Tot i que la llei tailandesa prohibeix treballar les persones menors de setze anys, alguns vaixells que pesquen a les costes del país incorporen mainada a la plantilla. L'informe de l'OIT documenta almenys 33 menors de divuit anys, set de les quals tenien menys de quinze anys.

PRESSIÓ INTERNACIONAL

L'informe *Traffic in Persons Report* (TIP) que elabora el Departament d'Estat dels EUA és una de les eines més efectives per fer pressió sobre els països que s'enfronten al problema del tràfic de persones. Tailàndia es troba al segon estadi; l'informe denuncia que el govern tailandès és conscient del problema, però no s'esforça prou a solucionar-lo. "Tailàndia es troba al mateix lloc de la classificació que països com Corea del Nord o el Iemen, amb els quals no vol ser identificat", assenyala Tunon.

Les treballadores que arriben al país són reclutades a través d'agents que cobren comissions molt elevades / ENVIRONMENTAL JUSTICE FOUNDATION

Per aquesta raó, sembla que el govern de Shinawatra estigui intentant fer un esforç, encara que tebi, per millorar la situació i, de retruc, la seva imatge a escala internacional.

Quan arriben a Tailàndia, moltes treballadores s'adonen que han estat enganxades o fins i tot venudes als armadors

Un altre mecanisme de pressió són els tractats de comerç que el govern tailandès firma amb altres països, com el que s'està negociant amb la Unió Europea sobre la indústria de la pesca. L'Estat espanyol ha posat molt interès en el tractat, ja que també és un gran productor de peix i no pot competir amb els preus tailandesos -són molt baixos, fruit d'aquesta mà d'obra tan barata. Les negociacions permeten que els països occidentals pressionin el govern tailandès perquè intenti solucionar el problema. Però, "quants inspectors emergiran fruit d'aquesta pressió? O, es retribuirà els qui han estat explotats?", es pregunta Max Tunon, que espera que totes aquestes denúncies i estudis es puguin traduir, ben aviat, en una transformació real i en la fi del tràfic de persones. ◀

AMÈRICA LLATINA // UNA ACAMPADA VEÏNAL A LA PROVÍNCIA DE CÓRDOBA BLOQUEJA LA CONSTRUCCIÓ D'UNA NOVA PLANTA DE MONSANTO DES DE FA SET MESOS

Transgènics a l'Argentina: experiment global, resistència local

Lucía Maina
Buenos Aires (Argentina)
@La_Directa

"A l meu barri, el 33% de la població mor per tumors i el 80% dels nens té agroquímics a la sang. Quan em vaig assabentar que Monsanto es volia instal·lar a Córdoba, vaig dir que no podia ser, perquè nosaltres estem patint les conseqüències del seu model: estem veient com mor la gent i com s'estan desallotjant els camperols", diu Sofia Gatica, una de les referents del grup de les Mares d'Ituzaingó de la ciutat de Córdoba, a l'Argentina. Gatica va perdre un fill per una malformació causada per l'aplicació d'agroquímics a un camp de transgènics situat al costat de casa seva.

El seu testimoni s'ha convertit en el símbol d'una de les problemàtiques socioambientals més importants de l'Argentina, el tercer país productor de transgènics del món, que té prop de 24 milions d'hectàrees sembrades amb aquests cultius, fonamentalment de soja i blat de moro (una superfície equivalent a la meitat del territori de tot l'Estat espanyol).

A l'Argentina, prop de dotze milions de persones viuen a les zones cultivades amb transgènics

Dues dècades després del *boom* de la soja que va convertir el país en el gran laboratori del model agroindustrial, es calcula que, a l'Argentina, hi ha prop de dotze milions de persones que viuen a les zones de cultius transgènics, que són fumigades amb més de 300 milions de litres de pesticides l'any. La toxicitat

d'aquests productes s'ha fet palesa per les altes taxes de malalties registrades entre les poblacions exposades i diverses investigacions científiques l'estan comprovant. Aquesta situació va determinar que, a mitjan 2012, en un judici impulsat per les Mares d'Ituzaingó a Córdoba, la justícia considerés un cas de fumigació amb agroquímics com a delictes per primera vegada a l'Amèrica Llatina.

Tanmateix, paral·lelament al judici, la presidenta Cristina Fernández de Kirchner va anunciar la instal·lació al país de tres noves plantes de Monsanto, la multinacional que controla més del 80% del mercat mundial de transgènics. El projecte incloïa la construcció d'una de les plantes de producció de llavors de blat de moro transgènic més grans del món a la localitat de Malvinas Argentinas (la ciutat més pobre de la província de Córdoba) i una planta experimental

a la ciutat de Río Cuarto, ubicada a la mateixa província.

L'anunci presidencial va despertar el rebuig de centenars de persones, que, a través d'assemblees ciutadanes, organitzacions socials i institucions, fa un any i mig que lluiten per impedir la instal·lació del gegant dels transgènics.

PROTESTES A RÍO CUARTO

Denuncies legals, manifestacions públiques, investigacions i informes d'universitats nacionals, campanyes i bloquejos han marcat el pols de la resistència contra Monsanto protagonitzada pel veïnat d'aquestes dues petites ciutats. La multinacional, coneguda pel fet d'haver proveït el químic anomenat *agent taronja* -que va causar la mort de milers de civils durant la guerra del Vietnam- i per haver produït i comercialitzat el producte cancerígen PCB, ha estat denunciada per

casos de corrupció, suborn i publicitat enganyosa.

El novembre de 2013, Río Cuarto es va convertir en la primera localitat argentina que va rebutjar la instal·lació de Monsanto. Davant els reclams de la població, l'alcalde va denegar el permís per posar en marxa la seva planta experimental a l'empresa, amb l'objectiu de preservar la pau social. La multinacional assegura que recorrerà a la justícia per revocar la decisió municipal.

DAVID ACAMPA DAVANT DE GOLIA T

A la localitat de Malvinas Argentinas, mentrestant, el veïnat ja fa gairebé set mesos que acampa a l'entrada de la planta per impedir que l'empresa continuï les obres a la ciutat. Les persones que viuen allà, en carpes i construccions de fang, s'alimenten gràcies a les donacions que els arriben de tot el país. En aquest temps, han patit amenaces de mort, agressions i almenys quatre episodis greus de violència i repressió policial.

Tal com van declarar les representants de Monsanto, aquesta planta permetria duplicar la quantitat d'hectàrees sembrades amb blat de moro transgènic al país. Un dels principals destins d'aquesta producció seria la creixent indústria dels agrocombustibles (els mal anomenats *biocombustibles*).

Tanmateix, sembla que les possibilitats de la multinacional de concretar el projecte estan a punt d'esfondrar-se. Arran de les denúncies i els reclams, la justícia va ordenar la paralització de les obres i el govern provincial va rebutjar el seu estudi d'impacte ambiental. Ara, s'espera que, els propers dies, l'alcalde de Malvinas Argentinas derogui definitivament l'autorització atorgada a Monsanto. Per primera vegada a l'Argentina, l'experiment global dels transgènics sembla haver trobat un límit en la població que habita al seu laboratori. ◀

Acció contra la planta experimental que Monsanto pretenia obrir a Río Cuarto / LUCÍA MAINA

/ LOURDES LAO

EXPRESSIONS

Càmeres intransferibles

El 25 d'abril comença la quarta edició del Festival de Cinema d'Autor de Barcelona.

Víctor Alonso Berbel

@valonsoberbel

Les cartelleres de cinema són plenes de propostes: des de l'evasió narcotitzant fins a la resistència política. Entre totes elles, hi ha una línia transversal i sovint ignorada: la que reivindica l'autoria personal de les imatges, ara més present que mai amb l'arribada del Festival de Cinema d'Autor de Barcelona.

La primavera s'anuncia ocupada per a les amants del cinema independent: a l'efervescència de sales amb una programació fora dels estàndards, s'hi afegeix l'arribada del D'A, el Festival de Cinema d'Autor de Barcelona, que se celebrarà entre el 25 d'abril i el 4 de maig. El festival ha presentat, des del seu naixement, un constant equilibri entre els noms internacionals i l'autoria local, així com entre les cineastes més consolidades i els descobriments emergents. Enguany, continua fidel a les seves premisses, posant en valor l'autoria que entén la càmera com una firma, com un segell d'identitat cinematogràfica personal i intransferible.

PERSPECTIVES INTERNACIONALS

Els noms de Philippe Garrel (*La jalouse*), Hong Sang-Soo (*Our Sunhi*), Tsai Ming-liang (*Stray Dogs*) o Miguel Gomes

El festival ha presentat, des del seu naixement, un constant equilibri entre els noms internacionals i l'autoria local

(*Redemption*) no agafaran desprevingudes les atentes seguidores del panorama d'autores d'aquest any: les seves darreres obres es presenten en primícia al nostre país, dins la veterana secció *Direccions* del festival. També s'hi parlarà italià: a la inauguració del 25 d'abril, s'hi projectarà el llargmetratge *Un castell a Itàlia*, una tragicomèdia familiar de la directora Valeria Bruni Tedeschi que va ser especi-

alment ben rebuda a la competició oficial del darrer festival de Cannes.

IMPULSOS A L'AUTORIA CATALANA

Una selecció molt interessant de pel·lícules locals integra la secció *Autoria catalana*, a la qual s'uneix, en aquesta ocasió, *Un impuls col·lectiu*, una nova secció comissariada pel crític Carlos Losilla que pretén donar protagonisme a una nova generació de directores i guionistes, que han de marcar el futur amb el seu caràcter renovador. Entre les propostes destacades, hi podem trobar el polèmic documental *Edificio España*, que va ser censurat durant quinze mesos pel Banc Santander (propietari actual de l'edifici), o el drama sobre joventut i immigració *Slimane*, que tracta el tema dels centres

de menors. També cal esmentar altres projectes com la història de l'anomenat *Tarzan d'Argelaguer*, relatada al documental *Sobre la marxa*, del jove debutant Jordi Morató.

La càmera es pot entendre com una firma, com un segell d'identitat cinematogràfica personal i intransferible

La proposta de *10.000 km*, del català Carlos Marqués-Marcet, és un dels plats forts del D'A: programada per a la clausura, la pel·lícula, que narra una relació a llarga distància entre Los Angeles i Bar-

Fotograma de la pel·lícula 'Slimane' del cineasta tinerfeny José Àngel Alayón

celona, ve precedida d'un gran èxit. Va ser especialment ben rebuda al prestigiós festival SXSW d'Austin, als EUA, el mes de febrer d'enguany, i ja ha estat guardonada amb la Biznaga de Oro al Festival de Cinema de Màlaga. Tot i els nombrosos èxits, el seu director demanava feina públicament en una entrevista publicada fa poc: una crida que comença a ser habitual dins el sector i que reflecteix a la perfecció la dificultat de sobreviure mantenint intacta la identitat pròpia. ◀

+info

Dates: 25 abril - 4 maig
Espais: Aribau Club, CCCB, Filmoteca, SGAE Catalunya
Web: www.cinemadautor.cat

L'aventura de les sales rebels

Ens acostem a les noves formes d'exhibició per al cinema independent.

Víctor Alonso Berbel
@valonsoberbel

El sector de l'exhibició cinematogràfica s'enfronta a un dels desafiaments més grans dels darrers anys: aconseguir que el públic torni a les sales de cinema. En el cas de les sales dedicades a les pel·lícules d'autoria o independents, més minoritàries, el repte sembla encara més agosarat... Però, lluny de l'estereotip, les sales rebels de Barcelona resorgeixen per demostrar que el seu cinema està més viu que mai.

Què és el cinema? La pregunta sembla senzilla, però la resposta ha arribat a ocupar centenars de llibres... Busquem, no obstant això, una dicotomia més prosaica: el cinema és la pel·lícula o també l'experiència que l'envolta? La tendència dels darrers anys sembla que renuncia a la segona opció, fet que confirma la transformació d'un sector on la distribució depèn cada vegada més de les plataformes a Internet, i el tancament de les sales és una constant. L'any 2012, un estudi ja evidenciava la desaparició de 859 de les 4.044 sales registrades a l'Estat espanyol, amb la consegüent pèrdua de prop de 3.500 llocs de treball.

En aquest context, la concepció romàntica del cinema com a experiència sensorial esdevé una reivindicació en tota regla: la sala fosca, el silenci sepulcral -també dels telèfons mòbils-, la versió sense doblatge, la qualitat de la projecció... A una necessitat com aquesta, s'hi suma, en molts casos, la demanda persistent d'una cartellera més diversificada, allunyada de la factura industrial de la gran majoria de pel·lícules projectades. I en el creuament d'aquestes dues tendències, sorgeixen petites iniciatives que creixen contra tot pronòstic, potser

precisament perquè han fet de la minoria el seu emblema: són les sales rebels de la ciutat de Barcelona.

REOBRIR AMB UN MODEL NOU

Fa quatre anys, set socis van reobrir els cinemes del carrer Girona, al districte de Gràcia, amb la voluntat de recuperar la sala, però no el mateix model que l'havia sustentada. Per no repetir els errors del passat, que havien portat al tancament, els Cinemes Girona han estat especialment atents a públics que estaven desatesos, com ens explica el seu director, Toni Espinosa: "No només pel que fa als consumidors d'imatges, sinó també als generadors, que estan creant projectes audiovisuals interessantíssims, però no troben finestres d'exhibició". Així, aquesta nova sala ha esdevingut un espai d'acollida per a propostes artístiques molt més arrisca-

des del que és habitual, sovint, acompanyades de cinefòrums i xerrades amb les autores. Les pel·lícules es troben amb el seu públic i la fórmula funciona: les espectadores d'aquests cinemes van créixer un 33% el 2013 i un 11% més el darrer any. Així doncs, aquestes sales han pogut invertir en la digitalització dels sistemes de projecció, desafiar la pujada de l'IVA cultural i superar un context de múltiples adversitats.

ENTRE ELS CREADORS I EL PÚBLIC

El barri de Sants no tenia cap cinema fins que, l'octubre de 2013, va arribar el Zumzeig, disposat a convertir-se en bar, sala d'exhibició i fins i tot distribuïdora, apostant per les obres més desconegudes i, alhora, necessàries de la cultura cinematogràfica. El seu director, Esteban Bernatas, i el coordinador, Guillaume Mariès,

El cine Zumzeig del barri barceloní de Sants / ROBERT BONET

ens acullen a l'espai bistrot, des d'on justifiquen amb passió la necessitat d'una iniciativa com aquesta. "Una sala de cinema independent com la nostra intenta definir una línia de programació: ens ve de gust veure cinema d'autor, polític, o obres d'artistes visuals més associades als museus", afirma el director. El repte, en el seu cas, rau especialment en aconseguir omplir el forat que hi ha entre les creadores i les sales: trobar distribuïdores que s'atreveixin a fer arribar aquest tipus de cinema al públic. En aquest sentit, reivindiquen l'ampliació de la xarxa de cinemes alternatius, entre els quals, darrerament, trobem les cooperatives CineCiutat a Palma de Mallorca o Zoco a Majadahonda: un teixit més potent de sales independents facilitaria l'accés a aquestes pel·lícules. "N'hi ha moltes que tenen un gran èxit al circuit dels festivals, però no s'arriben a estrenar: cal que se sàpiga que existeixen", confirma Mariès. En la seva trajectòria els darrers mesos, el Zumzeig també ha fet una aposta forta per l'autoria de caràcter local, amb pel·lícules com la basca *Asier ETA biok* i les catalanes *Otel-lo* i *American Jesus*, encara en cartellera.

Lluny de l'estereotip, les sales rebels resorgeixen per demostrar que el seu cinema està més viu que mai

L'aventura de les sales rebels sembla una pel·lícula amb final feliç a l'horitzó, però el risc continua present. Tot i els pronòstics, obren dia rere dia amb confiança: enfronten les dificultats que imposa el govern i la guerra de preus de les entrades (que afavoreix les jugadores més grans), però, finalment, és el públic qui, amb les seves decisions, contribueix a fomentar uns models o uns altres. I les sales rebels saben que la seva passió pel bon cinema sempre serà compartida. ◀

+info

Cinemes Girona
C. Girona, 175, Barcelona
cinemesgirona.cat
Cinema Zumzeig
C. Béjar, 53, Barcelona
zumzeig-cine.eu
Reportatge *El cine en los cines*.
bit.ly/salesdecinema

una altra economia és necessària
una altra forma d'estalviar ja és possible

coop57
serveis financers ètics i solidaris
www.coop57.coop

Creació i creixement
de les cooperatives de treball

Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya

@cooptreball | cooperativest treball
www.cooperativest treball.coop

+ = X

La nostra suma
MULTIPLICA

eco5 GRUP COOPERATIU
www.grupcooperatiu.coop

COL·LECTIU RONDA
assessorament JURÍDIC
a PERSONES i entitats
d'economia SOCIAL
www.ronda.coop

Cos quotidià: l'art de la rutina

L'artista conceptual Anna Fando presenta l'exposició 'Cos quotidià', que mostra les relacions que establim amb els espais públics i privats cada dia.

Júlia Bacardit
@Júlia Bacardit

L'espai íntim comença pel cos i s'estén al llarg del perímetre del nostre domicili. La vida comunitària és la convergència de cossos i espais privats en el marc dels escenaris urbans: les façanes, els edificis, les bosses del supermercat. Fando utilitza el seu cos per fer-nos veure els límits de la intimitat i el condicionament de l'espai públic en les nostres rutines. Les dones de *Cos quotidià* mantenen semblances amb els ninots d'Andy Warhol i són i no són Anna Fando, la representació neutra de la dona que es relaciona amb el que l'envolta i l'oprimeix.

A les peces *CUBE* i *cubiculum*, veiem el cos de Fando en forma de cub. *CUBE* són fotografies d'ella encabida dins un cub de plàstic i *cubiculum* és una ins-

tal·lació de làmines de fusta de la mida de les extremitats de l'artista. El seu cos contorsionat dins el cub ens remet a la subordinació de la ciutadania a l'urbanisme i la sèrie *Metamorfosi* segueix la mateixa línia argumental. *Metamorfosi 1* i *Metamorfosi 3* presenten quatre cossos femenins idèntics arraulits dins els

Fando ens parla de la incomoditat quotidiana i la incomoditat comença, inevitablement, pel propi cos

plànols d'apartaments diversos. Els pisos esdevenen el símbol d'una intimitat petita: quatre plànols són quatre dones limitades a l'àrea dels llocs que habiten. *Metamorfosi 2* és una dona-façana, el tors nu de la qual es confon amb el

dibuix d'un edifici ple de balcons, perquè la nostra individualitat està en contínua relació amb la de les altres i amb la geografia urbana. Els cubs i les *metamorfosis* de Fando ens poden recordar el monument *Estel Ferit* creat per Rebecca Horn i col·locat, l'any 1992, a la Barceloneta, un barri famós per la seva precarietat urbanística. Els cubs sobreposats de Horn són els *quarts de pis* que servien de casa a moltes famílies nombroses obligades a amuntegar-se dins espais reduïdíssims: *Estel Ferit* és l'equivalent dels plànols de Fando a escala real.

INCOMODITATS

Fando ens parla de la incomoditat quotidiana i la incomoditat comença, inevitablement, pel propi cos. L'artista ens recorda que el primer inconvenient, sovint, resideix en nosaltres mateixes i, així, atorga una dimensió profunda a la seva exposició. Més enllà de la simple crítica de l'ur-

banisme i del sistema de consum, Fando ens fa reflexionar sobre l'etern conflicte entre l'individu i la societat i ho fa a partir d'una analogia clara amb els espais íntims i col·lectius, privats i públics. La façana de l'edifici és la nostra cara social. Els límits del nostre dormitori esculpeixen la nostra rutina. I encara va més enllà, situa la mateixa individuïa com a agent conflictiu. Ho veiem a la peça *2D*, una instal·lació de fusta que evoca el cos de l'artista en posicions incòmodes. Ens fan pensar en estats meditatis i en les teories segons les quals la incomoditat i el dolor físics són l'única via cap al despertar de la consciència. L'altra cara d'aquesta moneda és la seqüència de tinta sobre paper *Cap*. Un cap que sembla un tumor recorre cossos arrenglerats. Anna Fando explica que aquests dibuixos signifiquen la incomoditat respecte al nostre propi pensament i les dificultats que experimentem a l'hora d'expressar-nos. Es tracta, en definitiva, de la molèstia d'estar dins la pròpia vida psíquica.

ART CARNAL I CONCEPTUAL

La peça *Gegant* reprèn la idea de *Metamorfosis* sobre la cara pública dels individus. Tinta sobre una gran superfície de plàstic, com si es tractés d'una pancarta, dues figures femenines de més de dos metres d'alçada que es tapen els genitals. Fando fa referència a la manca d'intimitat, tant a l'espai públic urbà com a la xarxa, l'espai públic virtual. En aquest cas, el xoc entre l'individu i la societat queda distorsionat. La dimensió *gegant* serveix per subratllar la set de privacitat de tots i cadascun dels múltiples individus que configurem una comunitat: som un "reguitzell de façanes" en un espai públic. Un espai públic que comença al cos, el lloc primordial.

L'artista fa referència a la manca d'intimitat, tant a l'espai públic urbà com a la xarxa, l'espai públic virtual

Celebrem que Anna Fando faci gala de pluralitat de tècniques artístiques, que sàpiga passar del quadre a la instal·lació i de la instal·lació al dibuix tècnic i a la fotografia. Un dels punts forts de *Cos quotidià* és que l'artista afegeix petits textos explicatius al costat de cada obra, ens dóna pistes i alimenta la idea que l'art és, sobretot, material de reflexió. La formació d'Anna Fando com a gestora cultural es nota perquè l'exposició està organitzada de manera justa, crida l'atenció sense ser excessiva i és prou curta i estimulante per deixar un bon regust de boca. ◀

Exposició d'Anna Fando a la Farinera del Clot / SARAI RUA

+info

Cos quotidià d'Anna Fando. Fins al 16 d'abril Centre Cultural La Farinera del Clot. Gran Via de les Corts Catalanes, 837. Metro: L-1 (Glòries o Clot) i L-2 (Clot). Barcelona. Entrada gratuïta www.farinera.org

Zátopek, el corredor incandescent

Júlia Bacardit
@elsdedalt

L'editorial Raig Verd publica l'edició catalana de *Córrer*, de Jean Echenoz, traduïda al català per Anna Casassas.

La novel·la *Córrer*, de Jean Echenoz (Raig Verd, 2014), està explicada com un conte d'abans d'anar a dormir. El protagonista, Emil Zátopek, era un corredor sapastre que feia ganyotes estranyíssimes i desobeïa els consells de metges i entrenadors. Practicava tot sol al petit estadi de Stara Boleslav, no deixava que l'empenyessin gaire. I guanyava i guanyava. *Córrer* és el conte llarg sobre algú que vivia a Txecoslovàquia mentre els dirigents de la guerra freda feien de les seves.

Periodista, historiador i contista, a Echenoz li agrada barrejar el que sap amb el que imagina

El setembre de 2010, en una entrevista a *El País*, l'autor feia explícita la seva voluntat d'escriure sobre alguna cosa que li resultés externa. Diu que, a ell, l'esport el deixa indiferent i que, si va optar per escriure la vida d'un corredor en lloc de la d'una estrella de la Fórmula 1, va ser per la senzillesa d'aquesta pràctica esportiva. I la senzillesa del mateix Emil Zátopek, el txecoslovac que corria com una bèstia enfollida i somreïa davant les càmeres d'*amateurs* i professionals de la mateixa manera. Res de pintors, artistes, escriptors (els escriptors són el tema preferit dels escriptors). De fet, Jean Echenoz es pren la màxima de l'estranyesa al peu de la lletra i dedica una part considerable del seu relat a descriure les curses i els moviments dels atletes internacionals del moment: Wooderson, Slijkhuis, Heino. L'obra és un catàleg de velles glòries de l'atletisme.

I tothom es prepara per gaudir maliciosament de l'espectacle que sempre ofereix torçant la cara, torturant l'esquelet, semblant que es faci violència a cada pas. Però de cap manera. L'home de faccions

torturades per un dolor terrible és l'Emil de la pista.

Córrer és la tercera biografia d'Echenoz: també ha escrit la del músic Maurice Ravel i la de l'inventor serbocroat Nikola Tesla. Però si la vida de Zátopek li va cridar especialment l'atenció va ser pel que té de contradictòria. Emil, el corredor que corria sense estil. El corredor que va córrer primer pels nazis i després pels comunistes. El corredor que va passar de ser oficial i camarada a ser un escombriaire ovacionat.

Abans de la biografia d'Echenoz, ningú no s'havia molestat a escriure res sobre Zátopek. L'autor no va tenir altre remei que documentar-se a partir, només, d'articles de la premsa i ni tan sols va tenir ocasió de parlar amb algú que hagués conegut directament Emil. Però això no resta punts a la novel·la. Echenoz parteix d'un sol detall per reconstruir una micro-història de la política, utilitza el format de la crònica esportiva i admet que la seva biografia de Zátopek no acaba de ser una biografia. Es tracta, més aviat, d'una evocació mediàtica, de la llegenda d'Emil Zátopek com a heroi i víctima del comunisme. I del nazisme, perquè l'atleta, com tots els de la seva generació, les ha vistes de tots colors. Quan encara era adolescent, va veure els alemanys a Txecoslovàquia; després, va veure els soldats russos entrar en to de pau; finalment, va tornar a veure els tancs russos a Praga (aquest cop en to de guerra).

Si la vida de Zátopek va cridar especialment l'atenció a Echenoz va ser pel que té de contradictòria

Periodista, historiador i contista (les seves novel·les són curtes i de to plàcid), a Echenoz li agrada barrejar el que sap amb el que imagina. Per això no importa si no ha pogut parlar mai amb ningú proper a Zátopek, la seva narració coincideix amb els fets verificables de la vida de l'atleta i tot el que passa al seu voltant és ben real. A partir de l'anècdota sobre un corredor extraordinari, l'autor ens va desplegant la realitat d'un país sota l'amenaça política de la guerra freda. El

jove Emil es fa adult i corredor amb els nazis al capdavant. Després, la guerra (la Segona) s'acaba i arriben Stalin i el seu titella Gottwald. Les coses, a Txecoslovàquia, no canvien gaire. La repressió té un altre nom.

El món liberal és cada vegada més llaminer als ulls de la població i la por de l'URSS cau com una llosa en forma de paranoia sobre els seus estats satèl·lits. Tan aviat exhibeixen Zátopek a les curses internacionals com el reduïxen al seu país d'origen.

La premsa comunista d'arreu del món juga les seves cartes, l'acusen de fer declaracions ofensives per als països occidentals. Ell és un bon comunista i no diu res, obeeix i fa el que li manen; fins que la primavera dels seixanta arriba a Praga i Emil Zátopek decideix dir-hi la seva. El llibre parla del somni del polític Dubcek i del desengany del que haurien pogut ser les democràcies socialistes que alguns somniaven a la Txecoslovàquia i l'Hongria dels cinquanta.

Si la *no-biografia* de Zátopek aconsegueix desencantar les nostàlgiques del comunisme soviètic sense utilitzar paraules grandiloqüents és perquè els trams finals de Zátopek i del mateix polític Ale-

Córrer és la tercera biografia que escriu Jean Echenoz / HÉLÈNE BAMBERGER

xander Dubcek parlen per si sols. Els dos són expulsats de la vida pública. Ara, el mateix país que va coronar Zátopek s'encarrega, sota la pressió d'una URSS insegura i crispada, de convertir-lo en escombriaire. I a Dubcek en jardiner.

La novel·la sobre Zátopek ens recorda que l'esport d'elit sempre ha estat i serà una qüestió política. També ens fa pensar en la situació d'Ucraïna respecte a Rússia, en les aigües residuals del conflicte que ha marcat la segona meitat del segle que acabem de deixar enrere. *Córrer* ve per desemascarar el teatre que són les dictadures: les associacions voluntàries, l'exèrcit, la premsa desinformadora i l'hostilitat entre la ciutadania. La novel·la és perfecta per a la gent consumidora de diaris esportius que fa exercici de manera regular i té cert afany de coneixement històric. *Córrer* té la dosi justa de didàctica i d'entrenament, ens obliga a mirar el passat i ens incita a preguntar-nos què hi ha d'haver després de les ideologies. ◀

Córrer
Jean Echenoz
Raig verd, 2013

POCA BROMA.

Rèquiem per Rouco

Monsenyor Rouco Varela és un incomprens. La reacció dels partits i de l'opinió pública davant la seva homilia al funeral d'Adolfo Suárez és totalment desproporcionada. "Quan Rouco Varela va esmentar la Guerra Civil, no va cometre cap impertinència", van assenyalar fonts de la Conferència Episcopal. "Simplement, s'enyorava: que no es poden recordar amb tendresa aquells temps en què hi havia un *caudillo*? Que no es poden trobar a faltar aquelles entrades *bajo palio*, aquelles interminables i tètriques setmanes santes?". Té raó, la Conferència. Si és que no tenim cor!

Les aventures de la Clara, la noia que creia que a la capital de Catalunya els camborers haurien de saber català:

Fenòmens paranormals

Als Mossos d'Esquadra, se'ls moren els detinguts, casualment. "No donem l'abast", va dir el director de la policia autonòmica, Manel Prat. "Els nostres policies emeten tanta energia mental, tantes ones psicocerebrals", afirma, "que la gent, en veure'ls, mor". "Si és que ens concentrem, ens concentrem i, és clar, la gent palma", ha confessat un agent. El director de la policia ja ha estat convidat pel famós presentador Iker Jiménez per protagonitzar un monogràfic al seu programa *Cuarto Milenio*, que es titularà *Policia catalana: más allá de lo humano*. Els agents també faran una gira per tot Catalunya, patrocinada per la Conselleria d'Interior. Això sí, amb una ambulància, per si de cas.

Iker Jiménez també ha anunciat que farà un altre programa dedicat a allò que anomena "grans misteris de l'univers". "Les piràmides egípcies, el continent enfonsat de l'Atlàntida?", vam preguntar. "No", va ser la seva resposta. "Actualment, els grans enigmes de la humanitat són: algun dia veurem Carlos Bardem o Willy Toledo manifestant-se contra els ERE d'Andalusia? *El País* ens donarà la llauna cada dia amb titulars a cinc columnes sobre el tema? El Gran Wyoming en farà una sàtira algun dia a *El Intermedio*? En Forges dibuixarà un acudit sobre socialistes alguna vegada? Oh, misteris i arcs de la vida!", va concloure.

LUIS CALDEIRO

BARRI INTERNET

@Hibai_ — @josianito — @biano

EPIC FAIL

Podemos... copiar!

La polèmica de la setmana a les xarxes socials ha estat un cartell de la iniciativa electoral Podemos. El cartell, que anunciava una convocatòria pel 12 d'abril, va ser denunciat per plagiar una altra imatge del dissenyador gràfic Alfredo León.

El dissenyador argumentava que el cartell era calcat a un de seu que havia estat finalista del 47è festival de jazz de Sant Sebastià Jazzaldia. La imatge està formada per 47 cercles de colors exactament iguals i col·locats en la mateixa posició que al cartell de León. Però les xarxes socials, que són molt intel·ligents per a aquestes coses, de seguida van descobrir que el dissenyador tampoc no n'era l'autor original.

La imatge original prové d'una web coreana que ofereix imatges predissenyades i és de l'any 2009. Ni Podemos ni el suposat autor havien fet més que modificar lleugerament

una imatge que ve de l'altra banda del món. La cultura està basada a copiar i compartir, però, per fer-ho, també hi ha regles i, amb una simple cita de la font original, ens hauríem estalviat tot aquest vodevil. Encara que ha estat divertit.

ARTIVISME

Notabugsplat: art per recordar que els llocs bombardejats per drons estan habitats

Aquesta instal·lació artística situada en un poble del nord del Pakistan ens ha emocionat. Es tracta d'una imatge gegant d'un nen i està pensada per recordar a l'exèrcit americà que maneja els drons Predator que els llocs que bombardegen estan habitats per mainada i persones, que no són simplement un videojoc.

notabugsplat.com

PRIVACITAT

La justícia europea invalida la llei sobre retenció de dades personals

Després de l'11-S de 2001, van sorgir multitud de lleis per lluitar contra el terrorisme que obligaven a retenir i compartir les dades de milers de ciutadans amb les autoritats judicials. Moltes d'elles vulneraven el dret a la privadesa de les persones, però la pressió dels EUA va fer que la Unió Europea creés una directiva de protecció de dades que obligava les proveïdores de comunicacions i d'Internet a guardar les dades de totes les comunicacions de les usuàries durant llargs períodes de temps.

Aquesta setmana, el Tribunal de Justícia de la Unió Europea (TJUE) ha declarat il·legal la directiva sobre conservació de dades de 2006 perquè "constitueix una ingerència de gran magnitud i especial gravetat en els drets fonamentals al respecte de la vida privada i a la protecció de dades de caràcter personal".

La sentència recorda que l'objectiu d'aquesta directiva és harmonitzar les disposicions dels estats membres

sobre la conservació de determinades dades generades o tractades per les proveïdores de serveis de comunicacions electròniques i, amb ella, es pretén "garantir la disponibilitat d'aquestes dades amb finalitats de prevenció, recerca, detenció i enjudiciament de delictes greus, com la delinqüència organitzada i el terrorisme".

No obstant això, el tribunal de la UE estima que "es van sobrepassar els límits que exigeix el respecte del principi de proporcionalitat", perquè, encara que la conservació de dades que estableix la directiva es pot considerar adequada per aconseguir la finalitat que persegueix, "la ingerència àmplia i especialment greu de la directiva en els drets fonamentals no està prou regulada per garantir que es limiti efectivament a allò estrictament necessari". Es tracta d'un petit avanç en el dret a la privacitat de les persones enfront dels governs, però és important de cara al futur, ja que obligarà a reformar les lleis dels diferents països europeus.

FANCLUB

NicCage: un 'addon' per veure Nicolas Cage a totes les webs

Una de les coses més absurdes que hem trobat aquesta setmana a les xarxes i que, no obstant això, ens crida l'atenció: un complement del Firefox que transforma totes les imatges del navegador en retrats de Nicolas Cage. Si no t'agrada la publicitat mentre navegues, pots utilitzar add-ons o complements que la bloquegen (i on normalment apareix un quadrat en blanc). No obstant això, amb aquest complement, podràs sentir-te envoltat de milers d'imatges de Nicolas Cage i mai no et sentiràs sola. Això sí, quan visitis llocs porno, també veuràs imatges de Nicolas Cage.

ves.cat/jU5Q

PLAYTIME

The Pirate Bundle: 101 jocs 'indies' gratuïts per descarregar

Si t'agraden els jocs, et recomanem The Pirate Bundle, una pack recopilada per l'usuari moshboy amb 101 jocs *indies* en forma d'un arxiu torrent de poc més d'1GB de grandària i de descàrrega gratuïta. El seu responsable i diverses desenvolupadores inssten la comunitat a compartir-ho i l'èxit a les xarxes ha estat tan gran que ja estan pensant en un segon lliurament, per això es volen posar d'acord amb diverses desenvolupadores perquè creïn títols exclusius.

ves.cat/jU5m

DIY

Transforma la teva impressora 3D en una màquina de tatuar

Si t'agraden les impressores 3D, et proposem un joc divertit i dolorós. Seguint les instruccions d'uns estudiants francesos, pots canviar el plàstic per agulles i tinta i convertir-la en una màquina de fer tatuatges. Encara que, des de *Barrinternet*, us advertim: no intenteu fer a casa tot el que llegiu a la web.

Més info: ves.cat/jU5B

AGENDA

agenda@directa.cat

Jornades d'economia social i solidària

BARCELONA DEL 9/04 A L'11/04

Un espai per debatre, reflexionar i aprendre sobre l'economia social i solidària, el paper de la universitat com a constructora de coneixement crític i els models econòmics alternatius.

Programa: DC 9/04 9:30h. Sala d'Actes. *Valors en temps de crisis* 12h Sala d'Actes. *Alternatives al capitalisme* 15:30h. Aula 309. *Aportacions des de l'Economia Feminista, la Sobirania Alimentària i el Bon Viure* 17:45h Vestíbul de la Facultat de Biblioteconomia. *Taula d'experiències. Networking amb iniciatives d'Economia Social i Solidària* DJ 10/04 9:30h Tallers paral·lels: Aula 2F4. *Joves cooperativistes. Treballem en el mercat social!* Col·loqui La Col, Projecte lotineo, Cooperativa lacta. Aula Valverde. *Ingredients per a una economia social i solidària: cooperació, comunitat i empoderament* 12h Sala d'Actes. *De la desaparició de les caixes d'estalvi tradicionals a les finances ètiques* Coop57, Fiare, Triodos Bank. 15:30h Sala d'Actes. *L'economia solidària és un repte per a la Universitat?* 17:30h Sala d'Actes. *Experiències d'economia solidària en l'àmbit universitari* DV 11/04 9:30h Tallers paral·lels. Punt de trobada: parc de l'Espanya Industrial. *Anem de ruta! Sants: un barri cooperativista* La Ciutat Invisible. Aula Valverde. *Canvi social i consum: límits i potencialitats* 12h Sala d'Actes. Cloenda: *Una economia al servei de les persones és possible.* Marcos Arruda, Instituto de Políticas Alternativas para el Cono Sur (Brasil).

Lloc: Facultat Biblioteconomia UB. C. Melcior de Palau, 140

Més info:
universitatiaeconomiasolidaria.wordpress.com

DJ10/04

BARCELONA

Concentració:

Llibertat per Leonard Peltier
12:30h Consolat dels EUA. Pg. de la Reina Elisenda de Montcada, 23. Més info: cslpbarcelona.wordpress.com

Okupem La Sagrada

19h Estacions de metro i Renfe de l'Àrea Metropolitana. Cartell i mapa a: stoppujadestransport.blogspot.com
Convoca: Stop Pujades Transport

CALDES DE MONTBUI

Presentació del llibre:

Sé mala en la cama
19:30h Ateneu El Centre. C. Corredossos de baix, 1. A càrrec d'Àfrica Misrahi. Més info: www.centredemocratic.cat

LLEIDA

X Festa dels Països Catalans

Programa: 11h xerrada: *El català a les aules*. 13h Dinar popular. 15h Torneig de botifarra. A partir de les 17h, mostra de cultura popular i taller de castells. 21:30h Sopar popular: paella valenciana i beguda. Preu: 4 euros! Durant el sopar, podrem gaudir de la música d'Orígens i The Chronickles. 22:30h concerts: Lokito Lopongo, Strombers i una batalla de dj's entre Petats Sound Sistema i PD Ninot. Tots els actes al Campus de Cappel! Org: SEPC UdL

DV11/04

BARCELONA

Presentació del llibre: *El Caso Scala; terrorismo de Estado y algo más*

19h Biblioteca de Trinitat Vella. C. Galícia, 16

SANT CUGAT DEL VALLÈS

Nit temàtica de la Unipau:

Populismes

19:30h Casa de Cultura. Plaça del Coll, 4. Presentació del llibre *Alba Dorada*, de Dimitri Deliolalanes. Amb la contextualització de Laura Cervi per Itàlia i Pere Oriol Costa per l'Estat espanyol. Més info: www.universitatdelapau.org

DS12/04

BARCELONA

Merkadillo Punk

A partir de les 12h a Can Batlló. C. Constitució, 19. Servei de bar i dinar popular vegà de suport a la campanya Jo també estava al Parlament.

Jornada: *Justícia Juan Andrés*

Programa: 17h Teatrefòrum *Operación saltumán*, a càrrec del Grup de Joves del Forn del Teatre. 19h Taula rodona sobre el cas de Juan Andrés Bénéitez, a càrrec de Laia Serra (advocada AP), Santiago López Petit (professor de Filosofia de la UB) i Quim Roqueta (Gais Positius). Sopar i concerts: El Muerdo, Sota Taula i DJ Libélula. Més info: www.ellokal.org

BERGA

Sessió de les jornades sobre l'autogestió de l'alimentació i la higiene: música i gènere

Programa: 18h Projectió del documental *Tomar el escenario* i debat amb la directora, Elena Idoate. 21h Sopar popular. 23h Concert amb Las otras i Born to hate. Més info: www.llibertari.org

CALDES DE MONTBUI

Concert Pep Gimeno

Botifarra i Miquel Gil

20:30h Ateneu El Centre. Corredossos de baix, 1. Més info: www.cicleveins.blogspot.com

LLEIDA

Presentació de l'informe:

Anàlisi d'una estafa als veïns i les veïnes de Cappel

12h Davant del Mercat Municipal de Cappel. Org: Assemblea d'Indignats de Cappel

DG13/04

BARCELONA

Cinema Kinki: *Yo, el Vaquilla*

19h Banc Expropiat. Vila de Gràcia, 181 Més info: bancexpropiatgracia.wordpress.com

FREQUÈNCIES LLIURES

Ràdio Bronka 104.5FM Àrea metropolitana de Barcelona www.radiobronka.info
Contrabanda 91.4FM Àrea metropolitana de Barcelona www.contrabanda.org
Ràdio Línea IV 103.9FM Barcelona www.radiolinea4.net | **Ràdio Pica (només web) Barcelona** www.radiopica.net | **Ràdio RSK 107.1FM Nou Barris (Barcelona)** www.radiorsk.net | **Ràdio Trama 91.41FM Sabadell** www.radiotrama.net | **Ràdio Kaos (només web) Terrassa** www.radiokaos.cat | **Postscriptum Radio (només per internet) Terrassa** www.postscriptumradio.org | **Ràdio Pinsania 90.6FM Berguedà** www.radiopinsania.wordpress.com | **Ràdio 90 101.4FM Olot** www.r90.org | **Ràdio Klara 104.4FM València** www.radioklara.org | **Ràdio Maiva 105FM València** www.radiomaiva.wordpress.com | **Ràdio Aktiva 107.6FM Alcoi** www.radiokaktivafm.blogspot.com | **Ràdio Mistelera 101.4FM Dènia - La Xara** www.lamistelera.org | **Ràdio Bala 106.4FM Manresa** http://radiobalamanresa.wordpress.com

Coettv Nou Barris (Barcelona) coettv@gmail.com | **Sants TV** http://sants.tv
Gramenettv Gramenet del Besòs www.tvgramenet.org

Selecció d'alguns programes de LaTele. Podeu consultar la graella sencera o veure tots els vídeos a www.latele.cat. Emetem des de la plaça d'Espanya fins a Sant Pol de Mar al **CANAL 37 DE LA TDT**. Resintonitza la teva tele per trobar-nos!

CADA NIT A PARTIR DE LES 20H30 NOUS PROGRAMES!

dilluns: 20:30h. Noticias 1
dimarts: 20:30h. Iv Animalista
dimecres: 20:30h. Contra-Infos

dijous: 22h. Y tu qué miras gilipollas?
El programa de punk de LaTele
divendres: 21h. Programa de falgua

dissabte: 22h. Cineclub 1
diumenge: 21h. La Xerrada

EL TEMPS

DIJOUS 10

Una petita bossa d'aire fred a les capes altes generarà tempestes a l'interior de Tarragona, Ponent i el Pirineu.

DIVENDRES 11

La inestabilitat es mantindrà durant la tarda, amb ruixats i tempestes a comarques de Barcelona i Girona.

DISSABTE 12

La falca anticiclònica ens agafarà amb força. Vents del sud i sudest. Temperatures més altes, per sobre dels 25 graus.

DIUMENGE 13

Ambient d'avançada primavera, amb tocs estiuençs. Imprescindible la màniga curta. Cel seré i vents en calma.

DILLUNS 14

Es perllongarà la situació estable, l'ambient assolellat i l'estabilitat. Altes pressions i termòmetres molt amunt.

DIMARTS 15

Primeres franges de núvols a Ponent i a l'interior del País Valencià. Tempestes disperses a última hora.

/ JOSÉ ANTONIO
DE LAMADRID

«La majoria dels comptadors de llum marquen de més»

Quan vas detectar les pràctiques irregulars de les fabricants de comptadors de llum a l'Estat espanyol?

El 1991, quan treballava a Landis & Gyr, primera fabricant de comptadors de llum del món, vaig assistir a una reunió a la seu del Sercobe (Associació Nacional de Fabricants de Béns d'Equip), a Madrid, on un grup de directius dels principals fabricants es va repartir el mercat estatal i va acordar uns preus de venda superiors als que resultarien de la lliure competència. La meua negativa a col·laborar amb aquest grup, anomenat Contact, va fer que Landis & Gyr iniciés un procés d'assetjament moral terrible, que va acabar amb el meu acomiadament, el novembre de 1994, mitjançant una denúncia falsa del director comercial. Abans d'abandonar l'empresa, em vaig apoderar de la carpeta Contact, que vaig lliurar al jutjat de guàrdia.

Què va passar llavors?

Davant la lentitud i la ineficàcia del jutjat -que no va investigar el tema al·legant que era molt complex- em vaig dirigir a la Comissió Europea, que va obrir un procediment durant el qual set inspectors van dur a terme un registre a les seus de Landis & Gyr (Sevilla), Siemens (Madrid) i Scmlumberger (Barcelona). Arran d'aquest registre, van obtenir 100.000 folis que, segons conclouen, "proven l'existència del grup Contact" i

"poden desembocar en un dels escàndols més greus dels últims anys a Espanya", ja que s'observa una infracció continuada des de 1984.

Què revelen exactament aquests documents?

N'hi ha dos que són clau. Al primer, els fabricants de comptadors reconeixen que faciliten dades falses al Ministeri d'Indústria a fi que el preu de lloguer dels comptadors sigui més del doble del que resultarien si les dades fossin correctes. Al segon, s'inclou una taula i un gràfic que demostren que els preus de lloguer dels comptadors publicats al Butlletí Oficial de l'Estat (BOE) no han estat calculats conforme a l'establert per la llei; és a dir, que el BOE menteix.

"A finals de 2013, l'estafa del lloguer de comptadors havia reportat 5.400 milions a les elèctriques"

Què vas fer després d'això?

Primer, vaig presentar una denúncia davant el Ministeri d'Indústria (aleshores presidit per Josep Piqué), a la qual vaig adjuntar documents requisats per la Comissió Europea. A conseqüència de la meua denúncia, el ministeri va requerir informes a la Comissió Nacional d'Energia, als fabricants de comptadors de llum i a UNESA. L'informe d'UNESA, signat per José María Amúsategui, llavors president d'aquesta patronal i d'Unión

Fenosa i copresident (juntament amb Emilio Botín) del Banc Santander, conté deu falsedats, una de les quals va ser utilitzada pel Ministeri d'Economia per encobrir l'estafa dels preus de lloguer dels comptadors de llum -planificada el 1984 pel Ministeri d'Indústria- i permetre que es continués cometent impunement. A finals de 2013, aquesta estafa havia reportat 5.400 milions d'euros a les companyies elèctriques i cada dia augmenta 350.000 euros.

Quina altra irregularitat has detectat?

Des de 1984, el govern manté un buit legal que impedeix la verificació periòdica dels comptadors, motiu pel qual els usuaris ja hem pagat més d'11.000 milions d'euros a les companyies elèctriques, xifra que augmenta 600.000 euros diàriament. El més greu és que, per culpa d'això, hi ha un percentatge altíssim de comptadors que no són fiables. Així ho va detectar, el 2001, l'OCU, segons la qual el 80% dels comptadors de llum marcava de més. Actualment, dels gairebé dinou milions de comptadors electromecànics que continuen en servei, prop de disset milions són poc fiables en la mesura i més de deu milions haurien d'haver estat destruïts, ja que han esgotat la seva vida útil (30 anys).

Què podem fer les usuàries?

No romandre passius. Per experiència, sé que la lluita contra la corrupció és dura i perillosa, però, si volem que la situació no empitjori, és imprescindible denunciar els que generen aquesta corrupció i se'n beneficien. 4

Antonio Moreno

Activista contra els abusos de les elèctriques

Antonio Moreno fa dues dècades que lluita contra els abusos de les companyies elèctriques, a les quals denuncia per cometre nombroses il·legalitats en la factura de la llum, amb el consegüent perjudici per a les usuàries. Segons aquest enginyer sevillà de 70 anys, amb la connivència dels governs de torn, aquestes companyies cobren per un servei inexistent i incrementen les factures de la llum artificialment, com explica a www.estafaluz.com. Pels fets denunciats, Endesa va sol·licitar a Moreno el tancament de la web i una indemnització de 50.000 euros "per intromissió en el dret a l'honor", però tant el jutge Manuel Pérez Echenique com la fiscal Consuelo Alvarez ho van desestimar basant-se en el fet que "el dret a la llibertat d'expressió és prioritari sobre el dret a l'honor quan la informació és veraç i d'interès general". Tot i això, Endesa ha recorregut el cas per intentar la clausura de www.estafaluz.com, que inclou una aplicació perquè les usuàries sàpiguen si les estan estafant i poder reclamar-ho. Davant els atacs del 'lobby del comptador', Antonio Moreno posa el seu compromís ètic al servei de la societat.